

MOTERŲ BALSAS

L. M. P. S. FINANSINĖ APYSKAITA UŽ SPALIO 1922 M.

Kuopos	Miestas	Suma
36	Minersville, Pa.	\$4.20
92	Chicago, Ill.	3.40
68	Cliffside, N. J.	1.80
42	New Haven, Conn.	2.20
24	Cleveland, Ohio.	8.75
49	Brighton, Mass.	4.95
37	Grand Rapids, Mich.	3.75
30	Bridgewater, Mass.	1.20
63	Nantecke, Pa.	4.80
33	Mahanoy City, Pa.	2.10
Pav.	Balčiūniene, U.	1.20
Pav.	Balčiūniene A.	1.20
Pav.	Karosiene K. B.	1.20
11	Philadelphia, Pa.	9.85
23	Binghamton, N. Y.	2.70
38	Paterson, N. J.	4.55
40	Lewiston, Me.	4.50
34	Fitchbury, Mass.	2.20
27	Cambridge, Mass.	1.85
30	Bridgewater, Mass.	1.20
118	Auburn, Ill.	1.00
8	Lawrence, Mass.	7.35
61	Lowel, Mass.	1.35
57	Cornegie, Pa.	3.45
44	Norwood, Mass.	2.10
115	Roseland, Ill.	2.85
122	DeKalb, Ill.	3.80
70	Racine, Wis.	2.00
9	Chicago, Ill.	2.75
54	Scranton, Pa.	1.65
108	W. Frankfort, Ill.	\$2.30
125	Kearny, N. J.	3.60
38	Paterson, N. J.	2.30
102	New Kensington, Pa.	1.35
5	Rockford, Ill.	4.80
Pav.	Arminienė, A.	1.00
124	St. Louis, Mo.	1.60
65	Rumford, Me.	3.50
21	Pittsburgh, Pa.	1.65
50	Gardner, Mass.	4.20
48	Wilkes Barre, Pa.	1.35
114	Zeigler, Ill.	.15
45	Bayonne, N. J.	4.45
17	Detroit, Mich.	4.95
16	Springfield, Ill.	10.35
66	Los Angeles, Cal.	.80
24	Cleveland, Ohio.	8.55
72	Kenosha, Wis.	2.50
96	Chicago, Ill.	3.60
37	Grand Rapids, Mich.	3.00
13	So. Boston, Mass.	1.95
102	New Kensington, Pa.	1.35
2	Worcester, Mass.	6.45
100	Hudson, Mass.	4.20
43	Cicero, Ill.	3.00
41	Akron, Ohio.	1.05
89	Milwaukee, Wis.	.95
110	East St. Louis, Ill.	1.65
86	Herrin, Ill.	1.05
111	Brooklyn, N. Y.	1.35
69	W. Lynn, Mass.	3.60
4	Elizabeth, N. J.	2.10
87	Clinton, Ind.	1.80
32	McKees Rock, Pa.	2.25
23	Binghamton, N. Y.	2.15
1	Brooklyn, N. Y.	7.00
Viso -----		\$203.80

IŠLAIDOS.

"M. B." nar. mok. už spalį	\$131.86
"Laisvė" 200 balsavimo blan-	
ku	3.50
"Laisvė" 2000 mok. blanų	9.75
"Laisvė" 30,000 agitacijos la-	
pelių	90.00
Karosiene K. B. kelionės lėšos	
i L. M. P. S. Pildomojo Kom-	
teto posėdį	10.98
Auka poltiniams kaliniams	25.00
Viso	\$371.09

SUTRAUKA.

Balansas rugs. mėn.	\$386.33
Iplaukos spalio mėn.	203.80
Viso	\$590.13
Išlaidos	271.09
Lapkričio 1 d. išde lieka	\$319.04
L. M. P. S. Centro sekretorė,	
O. ŠIMOLIUNIUTĖ,	
L. M. P. S. Centro Iždininkė,	
A. V. KLIMIUTĖ.	

"MOTERŲ BALSŲ" FINANSINĖ APYSKAITA UŽ LIEPOS,
RUGPJUTĮ IR RUGSĖJĮ,

1922 m.

Iplaukos

Liepos:	
Prenumeratos	\$22.00
Pavieniai numeriai	60.50
Knygos	3.20
Aukos	28.30
Narinėsmokestys už liepą	157.55
Viso	\$271.55

Rugpjūtis:

Prenumeratos	\$13.00
Pavieniai numeriai	60.09
Knygos	4.61
Aukos	10.00
Narinės mok. už rugpjūtį	137.02
Viso	\$224.72

Rugsėjis:

Prenumeratos	\$21.00
Pavieniai numeriai	57.62
Aukos	10.00
Narinės mok. už rugsėjį	131.78
Viso	\$220.40

Išlaidos

Liepos:	
"Laisvei" už "M. B. No. 6	\$140.50
Adm. alga (4 sav.)	100.00

Redaktorės alga (2 mėn.)	100.00
Bendradarbiams	12.00
"Laisvei" randos (2 mėn.)	40.00
"Laisvei" už klišę	6.50
"Laisvei" už popierą	39.60
"Laisvei" už klišę	5.36
Administ. išlaidos	6.53
Siuntinėjimas	10.00
Už aparatus "M. B." Komp-	
letų 1921 m.	25.00
Viso	\$485.49

Rugpjūčio:

Adm. alga (5 sav.)	\$125.00
Redaktorei alga	50.00
Bendradarbiams	4.00
"Laisvei" už klišę	6.83
"Laisvei" už popierą	39.70
"L-vei" už "MB." No. 7	137.50
"Laisvei" už 500 post cards	7.50
"Laisvei" už 500 konvertų	3.25
Adm. išlaidos	10.00
Siuntinėjimas	14.14
Viso	\$398.12

Rugsėjis:

Admin. alga (4 sav.)	\$100.00
Redaktorei alga	50.00
Paštos deposit	25.00
Insurance kompanijai	21.48
"I-vei" už "M.B." No. 8	137.50
Administ. išlaidos	10.50
Siuntinėjimas	10.00
Viso	\$354.48

Sutrauka.

Iplaukos:	
Liepos	\$271.55
Rugpjūčio	224.72
Rugsėjo	220.40
Balans. liepos 1, 1922	424.83
Viso	\$1,141.50

Išlaidos:

Liepos	\$485.49
Rugpjūčio	398.12
Rugsėjo	354.48
Viso	\$1,238.09
Spalio 1 d., 1922, neda-	
tekliaus	\$96.59
"Moterų Balso" Adm.	
O. ŠIMOLIUNIUTĖ,	
L.M.P.S.A. Centro Iždininkė,	
A. V. KLIMIUTĖ.	

RED ATSAKAI

Drg. M. Krasnickienei. — Kadangi jų-
sų pirmesnis straipsnis tilpo "D. T.," o at-
sakymas į jį tilpo "Vilnyje", todėl toji po-

lemika mūsų skaitytojams nėra žinoma. Ne-
tilps.

J. U. Liut. Los Angeles, Call. — Eilės
bei dialogas spaudai persilpnas. Netilps.

MOTERŲ BALSAS

PIRMAS LIETUVIŲ MOTERŲ DARBININKIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor K. Petrikienė, Manager O. Šimoliuniūtė. Subscription: \$2.00 a year; 6 mo. \$1.00; single copy 15c. Address: Moterų Balsas, 46 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879. Transferred to Brooklyn, N. Y., July 28, 1920.

Metai VI.

GRUODIS-DECEMBER, 1922

No. 12

POLITINIAI KRIZIAI EUROPOJ

V. TAURAS

Vakarų Europa šiandieną tai kaip sena bobutė, pasirėmusi ant linkstančios lazdos. Kapitalistinę Europą ėda mirtina vėžio liga; ir bile smarkesnis vėjas gali ją parblokšti taip, kad ji daugiau nebepakils.

Serga Anglija, merdi Vokietija, drugio krečiama Italija. Pradėjo jos ūmai mainyti politinius savo daktarus: per vieną mėnesį persimainė ministerijos Italų, Anglų, Vokiečių. Jų kapitalas su pagalba naujų ministerijų stengiasi pabėgti nuo vilko; bet noroms nenoroms jis turės užbėgti ant meškos.

Atgaleiviai Anglijos kapitalistai ir darbininkai pavarė "laisvą" Lloyd George'o ministeriją.— Ji buvo mišinys liberalų (buržuazinės laisvės šalininkų) ir atvirų atžagareivių, vadinamų konservatų.

Lloyd George su savo politika Dardanelluose tiesiog vedė Angliją į karą su Prancuzija. Anglija dar nebuvo prisiengusi prie tokio susikirtimo. O kas svarbiausia, tai Anglijos darbininkai piestustojė prieš naują karą.

Prancuzų diplomatai buvo pradėję jau rimtai spjaudytis su anglų diplomatais iš Lloyd George'o valdžios. Taigi Anglų atžagareiviai kapitalistai ir nutarė sustabdyti tuos pavojingus Anglijai vaidus; jie nusprendė pašalinti Lloyd George'o ministeriją ir paimti politikos vadžias į savo atsargesnes rankas.

Bet atžagareiviai čia turėjo dar kitą gudrų išskaitliavimą. Jie manė sau: Pavarę Lloyd George'ą, paskelbsime naujus parlamento rinkimus. Tai darbininkai balsuos už mus. Darbininkam atrodo, kad mes esame karo priešai, kad mes sulaukėme karą.

Bet jie truputį apsiriko, taip manydami apie darbininkus. Berods, atžagareiviai rinkimuose pravedė 345 savo atstovus į parlamentą, tai yra daugiau, negu visų kitų partijų atstovų, paėmus jas kruvon. Bet užtat skaičius Darbo Partijos atstovų irgi padvigubėjo — Darbo Partija ši sykį pasiuntė į parlamentą 141 savo atstovą.

Pasirodė, kad organizuoti Anglų darbininkai pradeda, pagaliau, blaivyti; kad jie pradeda skirti savo klesos partiją nuo visų kapitalist. partijų; kad jie jau plačiai nepasitiki buržuazinėm partijom, pradeda spiaudyti į tų partijų gražius prižadus. Jiem vis aiškiau darosi, kad kiekviena kapitalistinė valdžia, vis tiek ar "laisva" ar atžagareivė, veda į imperialistinius karus, į naujus tarptautinius susikirtimus.

Tiesa, kaip Darbo Partijos atstovai, į parlamentą atėjo visa eilė geltonųjų socialistų, darbininkų pardavikų (Clynes, Ramsey MacDonald, Webb ir kt.) ir tik vienas komunistas. Bet laikui beinant, Anglų darbininkai pamatys, kad ir tie geltonieji vadai yra imperializmo klapčiukai ir uode-

gos. Šiuo tarpu betgi Darbo Partijos laimėjimus rinkimuose reikia skaityti labai svarbiais. Nes jie parodo, jog organizuoti Anglijos darbininkai daro pirmą didelį žingsnį, atsiskirdami politikoj nuo kapitalistinių partijų. O toliau pati darbininkų klasės kova nutraukus pardavikam kaukes.

Kaip jau augščiau sakyta, Anglijos atžagareiviai pavarė Lloyd George'o valdžią, norėdami pašalinti pavojų karo tarp Anglijos ir Prancuzijos. Bet ar jie jį pašalino ir ar gali pašalinti? Ir kuriuo budu jie stengėsi tatai padaryti? Pasižiūrėsime.

Paašškėjo, kad naujoji Anglijos valdžia duoda Prancuzam daugiau valios prieš Vokiečius. Todel Prancuzai, nematydami Anglijos pasipriešinimo, vis nachališkiau grumoją Vokietijai; vis aštriau kalba: Jei-gu Vokiečiai mum neišmokės karo skolas paskirtu laiku, tai mes pasigrobsime Ruhr apskritį ir kitas Vokiečių žemes. Laikiniai, Anglai leido Prancuzam pašėimininkauti Vokietijoj; užtat Prancuzai žadėjo mažiau laikyti Turkų pusę ir truputį nusileisti Anglam delei Dardanellų ir Konstantinopolio.

O betgi ir tas susiderėjimas nepašalina pavojaus karo tarp Anglų ir Prancuzų. Taip antai, dabar Lozannos konferencijoj Anglai reikalauja, kad Dardanellų pertaka (sąsmauga) būtų palikta Anglijos globoj, o Prancuzai tam priešingi. Prancuzai neduos Anglam kontroliuoti Dardanellus, o Anglai neduos jų Prancuzam. Abeji gi išvien nesusitaikys ilgam šėimininkauti Dardanelluose bendrai; ir jei ne šiandien, tai rytoj karas delei Dardanellų neišvengiamas. Nes Dardanellai tai svarbiausias punktas delei imperialistinio viešpatavimo senajame sviete.

Taigi Anglų ir Prancuzų derybos gal tik kiek pastumės tolyn susikirtimą tarp Anglijos ir Prancuzijos, bet patsai to susikirtimo pavojaus pasiliks. Tas laikinas susiderėjimas, tačiaus, jau savotiškai atsiliepė ir į Vokietiją. Markės vertė pradėjo dar smarkiau žemyn kristi; gyvenimas juo aršiau brangti, nedarbas didėti. Prie to vi-

so, Vokiečių Wirtho ministerija pradėjo bijotis, kad Prancuzai ištikrųjų tuoju nepradėtų veržtis giliau į Vokietiją. O čia dar Hugo Stinnes, Vokietijos bosas-kapitalistas pareikalavo, kad dauguma ministerių turi būti jo partijos žmonės, būtent Vokiečių Žmonių Partijos elementai. Tuo budu, Wirtho ministerija buvo priversta pasitraukti. "Socialistas" prezidentas Ebertas pavedė naują ministeriją suorganizuoti Wilhelmui Cuno'ui, Stinneso žmogui, stambiam kapitalistui. Į naująją ministeriją buvo pakviesti ir socialdemokratai; bet šių sykių pasibijojo atsakomybės ir darbininkų rustybės. Socialdemokratai gerai žinojo, kad jie ministerijoj turėtų tarnauti tiktai kaipo antspaudas begėdiškos, atviros pardavikiškos politikos. Taip, pardavikiškos. Juk žinoma, kad Stinnes vedė derybas su Prancuzų valdžia ir nebuvo priešingas, kad Prancuzai atkirstų nuo Vokietijos Ruhr apskritį ir apygardas ir ten sudarytų nepriklausomą valstybę arba tiesiog Prancuzijos guberniją, kurią Stinnes galėtų išvien su prancuzais išnaudoti.

Paskui dar kitas dalykas. Jeigu Prancuzai ištikrųjų pradeda karinį žygį prieš Vokietiją, tai ar neįvyks Vokiečių darbininkų sukilimas? ar iš to sukilimo neišsivystyys tikra revoliucija? Jeigu taip, tai ką darys Vokiečių socialpatriotai ministerijos nariai? Jie dar nežino; jie dar pažiūrės ir pamąstys. O šiuo tarpu pasirodo "dori" darbininkų akyse. —Revoliucijos klausimą Vokietijoj į dienos programą deda ir Ketvirtasis Kongresas Komunistų Internacionalo. Ruošdamiesi į kovą prieš revoliuciją, sukruoto Vokietijoj organizuotis fašistai. Ima pavyzdį iš Italijos, kur juodašimčiai fašistai išspyrė laukan nedrąsią Faktos ministeriją, ir pervedė valdžią į rankas savo vado Mussolini'o.

Italijos fašistai, kaip žinoma, atsirado revoliuciniame momente 1920 metais. Tuomet Italų valdžia buvo bejiegė; armija buvo prastai organizuota ir disciplinuota; karo nukamuota, nieko nelaimėjusi, viską pralaimėjusi,—tokia armija buvo netikęs į-

rankis kovoj prieš kylančius darbininkus. Reikia, be to, atminti, kad armija susidarė daugiausia iš darbininkų ir dirbančių valsčių sūnų. 1920 metų rudenį Italijos darbininkai buvo paėmę į savo rankas 500 svarbiausių fabriku; ir valdžia nedrįso pasiūsti prieš juos reguliarią armiją. Socialpardavikai atkalbėjo darbininkus nuo ginklo vartojimo prieš silpnutę valdžią; ir tuom davė progą buržuazijai suorganizuoti sau naują karinę spėką—fašistus, vidurinės ir smulkiosios buržuazijos sūnus. Tuo budu fašistai atsirado, kaip grynai klasinė ir klasiniai sąmoninga buržuazijos armija prieš proletariatą. Jinai pradėjo žudyti, smaugti, šaudyti, deginti komunistus ir visus nužiurimus sąmoningesnius darbininkus. Jinai galabija net neproletarinius elementus, kurie nepritaria jos darbui. Fašistai naikina mokyklas ir bankus Italijos piliečių, kurie vartoja ne italų kalbą; tuo budu jie tiesiog paralyžiuoja ukį provincijų, kurios po imperialistiniam karui buvo atkirstos nuo Austrijos ir prijungtos Italijai. Fašistų siautimas blogai atsili-

pia ir į visą Italijos ukį, erzina darbininkus, puldo gamybą, gilina pramonės krizę. Iš šios pusės fašistai nėra naudingi patiem Italijos pramoninkam. Stambusis pramoninkas Sforza irgi pataria fašistam taip nesiusti. Sforzom ir panašiem tokie juodašimčiai naudingi pačiame revoliucijos momente, ginkluotame susikirtime su darbininkais. Bet kada nėra revoliucinio momento, tai kapitalistai norėtų, kad jie užsilaikytų, kaip rimti piliečiai ir kad be reikalo nekurstytų ugnį darbininkų revoliucijos. Bet fašizmo bangos įsisiubavo didelės ir galingos; ir jos vienu sykiu, umai nesustos siautusios, nors jom įsakytų sustoti ir pats karalius. Jos tulą laiką dar siaus, ir tuom juo sparčiau žiebs revoliucijos dvasią darbininkuose, juo smarkiau artins galą buržuazijos viešpatavimui su visais jos fašistais.

Jau penkti metai, kai baigėsi imperialistinis karas; ir per tą visą laiką yščiuose kapitalistinės visuomenės brendo ir bręsta nauji imperialistiniai karai ir tarptautnė socialistinė revoliucija.

Iš Rusijos Profesinių Sąjungų Suvažiavimo

MISLINČIUS

Nesenai Maskvoj atsibuvo Visos-Rusijos Profesinių Sąjungų Penktasai Suvažiavimas. Kalbamasai suvažiavimas įvyko Profesinių Sąjungų Name, kuris caro laikais buvo Didikų Salionas. Tai didelis ir neapsakomai puikus rūmas, kuriame seniau lošdavo preferansą galionuoti ir tituluoti niekšai, o dabar savo klesos reikalus veda šalies darbininkų unijos.

Įsižiūrėjus į patį suvažiavimą, matosi didelis kontrastas, palyginant jį su tų pačių unijų suvažiavimais, atsibuvusiais prieš kelis metus: caro laikais, toki suvažiavimai būdavo ar tai visai slapti, ar tai pusiau slapti. Už kiekvieną kiek drąsesnį žingsnį, unijistam gręšė katorga ar tremimas. Šiandien Rusijos unijų suvažiavimas, tai

milžiniška iškilmė, turinti šalies netik ekonomijoje, bet ir politikoj didelės svarbos. Sklepuose gi slapstyti šiandien reikia monarchistam - kontrevoliucionieriam, seniau persekiojusiems darbininkus.

Rusijos unijų suvažiavimo tikslai visai skirtingi nuo tikslų, stovinčių priešais unijų suvažiavimus kapitalistinėse šalyse. Pastarosiose šalyse suvažiavę darbininkų įgaliotiniai svarsto, kaip sekmingiau kovojus su darbdaviais-kapitalistais, su valdžios uždraudimais (indžionkšinais) ir, galiau, su pačia valstybe, kaip kapitalistų įrankiu. Suvažiavę gi Rusijos darbininkai svarsto kaip padėjus proletarinei valstybei atstatyti karo ir revoliucijos sugriautą šalies ukį, kaip pakėlus gamybos našumą, kaip išnai-

kinus sabotažą iš atsilikusių darbininkų tarpo. Uždraudimai streikuoti jų ten negąsdina, apie streikų laisvę jiems nereikia svarstyti, nes jie žino, kad streiko metu darbininkų valdžia bus jų pusėj, kaip kad kapitalistinėj valstybėj streiko laiku valdžia visuomet būna darbdavių pusėje. Be to: jie ten turi ir aiškius įstatymus, ginančius darbininkų reikalus ir už kurių peržengimą privatiniai darbininkų samdytojai smarkiai baudžiami.

Darbininkų unijos, iš klesinės kovos įrankio proletariato diktatūros laiku tampa galinga valstybinio aparato dalia. Taip, va, Rusijos darbininkų unijom reikia rūpintis algų nustatymu, darbininkų apdrauda, amatinių mokyklų kūrimu, kad pristatytų šaliai lavintų darbininkų produkcijos kėlimu abelna apšvieta ir daugeliu kitų reikalų, kurie prie kapitalizmo yra valdžios žinyboj ir prie kurių darbininkai visai neprileidžiami.

Iš pat suvažavimo pradžios jau buvo aišku, kad Rusijos darbininkų unijos, tai neatskiriama proletarinės valstybės aparato dalis. Tik atsidarius suvažiavimui, Rusijos Komunistų Partijos vardu d. Zinovjevas pasakė karštą prakalbą, ragindamas darbininkus stovėti savo reikalų sargyboj ir ginti revoliucijos laimėjimus visais galimais būdais. Atsakydamas į d. Zinovjevo kalbą, suvažiavimas sustojęs jausmingai sudainavo Internacionalą. Generolas Budenny, tasai populiarus ir pasižymėjęs kareivis, laimėjęs tiek daug revoliucinių kovų— atėjo unijų suvažiavimui raportuoti apie padėtį jo raitelių divizijos, kuri oficialiai yra to kongreso žinyboj. Suvažiavimas iškėlė milžinišką ovaciją d. Budenny'ui.

Delegatų veidai nušvito neapsakomu džiaugsmu, kada tapo perskaityta pasveikinimas nuo d. Lenino. Po griausmingų aplodismentų, suvažiavimas atsakė d. Leninui atitinkama rezoliuciją.

Drg. Rykovas, laikinasai Liaudies Komisarų Pirmininkas, savo kalba patiekė dirvos gyvom diskusijom. Jisai nušvietė Rusijos ekonominę padėtį, pridurdamas, kad

badas žymiai sutrukdė normalią šalies atsteigimą. Vienok nežiurint to, abelna padėtis per šiuos metus žymiai pagerėjusi, gi, tuomi patim kartu, kapitalistinių šalių ūkis žymiai apiro. Po dviejų-trijų derlingų metų, Rusijos valstiečiai pralenksią savo padėties gerumu pramoninius darbininkus. Todėl reikia juo stropiau rūpintis pramonės gaivinimu, stambiosios pramonės itin. Rykovas, kaip ir Leninas sakė ten susirinkusiems darbininkų atstovam: "Užsienių kapitalas nesiskubina mum pagelbon, todėl reikia mum patiem dirbti padvigubinta energija, kad mes patys vieni galėtume atsistoti ant kojų."

Rykovas nurodė, kad pavienių darbininkų darbo našumas jau pasiekė 60-70% prieškarinio našumo, vienok jau dabar reikia pradėti rūpintis atpildyti išsekusius sandėlius kuro ir medvilnės (bovelnos). Unijos turi vesti atitinkamą gamybos išlaidų apskaitymą, kad tuo remiantis būtų galima nustatyti algas taip, kad jos nebūtų žemesnės pamatinėse pramonės šakose, negu smulkesnėse įstaigose, kurios neša didesnį pelną.

Kitą gana svarbią prakalbą pasakė d. Bogdanovas, pirmininkas Augščiausios Ekonominės Tarybos, kuri valdo valstybės kontroliuojamas pramonės šakas. Jisai nurodė į sunkią padėtį kuro ir metalų gamybos ir ragino visais galimais būdais gelbėti tom pramonės šakom.

Po Bogdanovo kalbėjo atstovai pramoningiausių Rusijos centrų, butent, Doneco ir Uralų. Jie smulkmeningai nušvietė tenykščią padėtį ir nurodė į esamus trukumus.

Be kitų užduočių, kurias pildo Rusijos profesinės sąjungos, jos dar rūpinasi ir darbininkų apdraudos įstatymų leidimu. Kiekviena pramonės įstaiga turi mokėti į Apdraudos Fondą pinigų sumą, lygią dvidešimčiai nuošimčių sumos, išmokamos darbininkų algom. Darbininkų komitetai, vadovaujant Darbo Komisariatui, prižiūri, kad darbdaviai laiku sumokėtų savo duokles į kalbamą apdraudos fondą. Darbinin-

kai jokių duoklių į tą fondą nemoka. Iš to fondo mokama pašalpa darbo nustojusiem, pasenusiem ir sužeistiems darbininkam. Yra taipgi įvesta ligos pašalpa ir pomirtinė. Iš jo taipgi imama reikalinga motinom pašalpa.

Rusijoje, iki pramonės susitvarkys, visur dirbama aštuonias valandas per dieną. Vaikam, iki keturiolikai amžiaus metų, visai užginta dirbti. Nuo keturiolikos iki šešiolikos metų, gali dirbti nedaugiau keturias valandas per dieną ir tai tik prielengvų ir nepavojingų darbų. Nuo šešiolikos iki aštuoniolikos amžiaus metų vaikiniai dirba tiktai šešias valandas. Darbininkai, dirbantį prie pavojingų ir nesveikų darbų, k. t. kasyklose, dirba trumpesnes valandas. Viršlaikį leidžiama dirbti tiktai būtinam reikalui esant ir tiktai leidus Darbininkų Apsaugos Biurui. Už tokį darbą mokama brangiau. Darbdaviai, laužanti Darbininkų Apsaugos Biuro patvarkymus, smarkiai baudžiami. Sąlygas dirbtuvėse prižiūri pačių darbininkų rinkti inspektoriai.

Kalbamasis Rusijos Profesinių Sąjungų Kongresas atstovavo nemažiau, kaip penkis milijonus organizuotų darbininkų, kas parodo, kad liuosnoris prigulėjimas unijai nei kiek nemažina jos skaičiaus, kaip verstinas.

Baigiant reikia priminti, kad Kongresas priėmė gana svarbią rezoliuciją, nustančią streiko teises valstybės kontroliuojamoj pramonėj. Apie streiko laisvę privatinėse dirbtuvėse, negali būti nei kalbos; darbininkai tą teisę turi. Visai kitaip yra su tom pramonės įstaigom, kurias darbinin-

kų valstybė suvisuomenino visų šalies gyventojų naudai. Streikuoti prieš proletarinę valstybę, reiškia kenkti patsai sau, nes toji valstybė yra niekas daugiau, kaip tiktai darbininkų klesos įrankis. Kongresas šį kėblų klausimą išrišo sekamai: Valstybės dirbtuvėse darbininkai gali streikuoti, vienok, tajį streiką galima vesti tiktai prieš biurokratinius valdybos iškrypimus. Toksai streikas turi vesti prie panaikinimo priežasčių, jį iššaukusių, lygiai ir prie patenkinimo teisingų darbininkų reikalavimų. Algos klausimus riša profesinės sąjungos.

VĖL RIAUŠĖS.

Rugpiučio 29 d. minia, daugiausia moters, susirinkusi prie Kybartų muitinės, sulaikė 9 vežimus rugių, kurie buvo vežami į stotį. Kadangi gabenąs rugius buožė Prapuolenis neturėjo leidimo rugiams išvežti, tai nuvarė tas padvadas į Kybartų miliciją. Ten paaišėjo, kad rugiai supirkti krikščioniškų šmugelninkų, Vailokaičių Ukio Banko, ir paskirti Latvijai. Bėdnuomenė labai pasipiktinus tokiu šmugeliu ir pareikalavo, kad tie rugiai būtų konfiskuoti ir išdalinti miesto beturčiams, bet, žinoma, nieko iš to neišėjo.

Lietuvos valdžia nė nebandė kunigą Vailokaitį baust už gabenimą rugių į užsienį, kuomet Lietuvos dirbančioji liaudis badauja.

Vargšės, "Pavargo" Besidarbuodamos

V. VARNAS

Valdžia, geresniam ir didesniam visuomenės pinigų išekvojimui, užlaiko įvairius komitetus, įvairius biurus ir net atskirus departmentus, kurių nariai darbuojasi dėl "visuomenės" labo, prakaituoja, riša neišrišamus klausimus ir paskui skundžiasi tai pačiai visuomenei, kurios kaštais gyvena, kurios pinigus eikvoja, kad "pavargo" ir nepajiegia vieno ar kito klausimo išrišti.

Jungtinių Valstijų Darbo Departmentas užlaiko taip vadinamą Moterų Biurą, į kurį įeina moterys. To biuro svarbiausia užduotis esanti patirti kokias algas privalo gauti moterys darbininkės, dirbančios dirbtuvėse, kad galėtų su jomis pragyventi.

Patirti, kiek reikalinga moteriai darbininkei į savaitę pragyventi, rodosi labai lengvai juk galima apskaitliuoti kiek lėšuoja kambarys arba kambariai, kiek maitestas, drabužiai, kiek reikia skirti gydytojams ir kitoms išlaidoms, o visa tai žinant, labai lengva nuspręsti ir kokias algas darbininkės turėtų gauti.

Bet minimas biuras viešai praneša, kad per keturis metus prakaitavo, dirbo, eikvojo savo energiją ir nieku būdu negalėjo patirti kiek moteris darbininkė turi gauti algos. Girdi, tai be galo sunkus darbas, nes truksta iš abiejų pusių informacijų ir biuras negali prieiti prie jokių išvedimų.

Įsivaizdinkite, kokia biauři ironija, koks šlykštus pasityčiojimas iš moterų darbininkių! Biuro narės, besidarbuodamos per keturis metus ir gaudamos iš valdžios algas, negalėjo išrišti klausimo kiek moteris darbininkė privalo gauti algos, kad galėtų prigyventi.

Beje, biuro narės visgi priėjo prie išvedimo, kad darbdaviai, mokėdami po 9

dol. į savaitę, skriaudžią moteris darbininkes, nes esą maža mokestis. Bet kiek teisingai turėtų moteris darbininkė gauti, biuro narės dar trūksta platesnių informacijų ir jų trūksta iš abiejų pusių.

Kadangi tas biūras dar neišrišo minimo klausimo, tai jis ir ateityje veiks, dar darbuosis kelis metus, rinks informacijas, rašys straipsnius, o jūs, moterys darbininkės, dirbkite ir laukite biuro nuosprendžio. Tuo tarpu biuras jokių patarimų negali duoti, jo narės ir nariai tik tiek atliko, kad pranešė visuomenei per spaudą apie savo sunkų likimą, apie nusikamavimą prieš sunkaus darbo ir todėl pageidauja iš visuomenės užuojautos.

Bet jeigu tas poniutes, kurios biure besidarbuodamos pavargo ir moterų algų klausimo neišrišo, pasiuntus į dirbtuves ir privertus keletą sąvaikių pagyventi vien tik iš gaunamos algos, tokios algos, kokią darbdavis moka visoms darbininkėms, ar ir tuomet jos negalėtų pasakyti, kiek reikia gauti algos, kad pragyvenus? Aš manau, kad tuomet be jokio vargo, be jokio prakaitavimo, be jokio nusikamavimo pasakytų kiek moteris darbininkė privalo gauti algos, kad badą nekęstų.

Pagalčiau, žingeidų būtų sužinoti kiek algos gauna tos vargšės, kurios per keturis metus negalėjo patirti kiek reikalinga moteriai darbininkei pragyvenimui.

Ne buržuazijai išrišti darbininkių padėtį, ne tokioms poniutėms rūpintis moterų darbininkių buvį pagerinimu. Pačios darbininkės privalo rūpintis savo buvį pagerinimu ir tik jos pačios, bendrai su vyrais darbininkais, kovojančiais už viso pasaulio darbininkų pasiliosavimą iš kapitalistinės vergijos, galės savo buvį pagerinti.

Moterys Darbininkės Lietuvos Kalėjimuose

KALINĖ

Gerbiamos Draugės!

Ar žinote, draugės, kas tai yra Lietuvoje kalėjimas? Ką mačiau — aprašysiu. Šiaulių kalėjimas. Puikiausias, didelis raudono muro namas, kaip Šveicarijoje universitetai. pažinau jame tik moterų skyrių. Politinių moterų kameros mažiuokės, del vienuolių paskirta. 3 žinksniai platumo, 5 ilgumo. Langelis mažiukas, aukščiau galvos, jame stiprios geležinės grotos. Siaurytė lovytė, staliukas, taburetėlės prie sienos prikaltos. Kameros šaltos, per didelius šalčius tik 2 kartu į sąvaitę tekurenamos. Elektros švieso neįvesta į vienuolių kameras, o žibalo neduoda. Tokiose kameroje po keturias esti talpinamos. Kuriai susirgus, kad ir beriamąja šiltine, nebudavo iš kameros iškeliamos. Viena guli lovytėj, kitos ant plikų grindų. Šiaulių kalėjimas caro laikų paruoštas 250 ypatoms, o sutalpinta jame dabar virš 700 žmonių. Moterų už politiką areštuotų buvo 6, o vyrų 50 su viršum. Visi uždaryti ir nuteisti ilgiems metams katorgon už priklausymą prie Lietuvos Komunistų Partijos, už platinimą kom. literatūros ar šiaip darbavimąsi darbininkų klasės (profesajungų etc.) naudai.

Kauno kalėjimas, dabar sunkiųjų darbų kalėjimas, iš oro irgi puikus namas. Viduj ne taip smagu. Politinių moterų kamera nuo žiemų pusės, saulė niekuomet į ją neišviečia. Išeinamoji vieta pačioj kameroj. Po langais išeinamųjų vietų kanalas. Smarvė kameroj dieną ir naktį. Kamera šešiom, daugiausia 8 ypatom, o buvo mūsų joje 17 ypatų. Čia kaip ir Šiauliuose nėra šienikų, antklodžių, indų. Po 2 guli ant siauručio šieniko, rūbais apsikloję. Valgyti reikia iš vieno bliudo, dalintis šaukštais. Dulkės, nešvarumas, ir t.t. Areštuojant, daugumai neleidžiama imti su

savimi baltinių, rubų, maisto. Reikia sąvaitėmis laukti, kol giminės dasižino ir pristato iš namų. Todel kalėjimui Lietuvoje yra šaltiniai užkrečiamųjų ligų.

Iš 17 moterų politinių areštuota dauguma nepilnamečių. Viena iš nuteistųjų 18 m. darbininkė-tarnaitė serga džiova. Sirgo beriamąja šiltine. Iš kriminalistų, kas yra b. šiltine sirgęs, tam dovanojama trečią dalį bausmės. Bet politikam, kad ir nepilnametėms to palengvinimo neduoda.

Kalėjimų disciplinoj yra žiaurų įsakymų, kaip tai: šaudyti į politinius areštuotus žiurincius pro langą. 1920 m. 17 metų merginai polit. areštuotai, Magd. Naruševičaitei, šuviai sutriuškino galvą, o kitą draugę sužeidė. Susodina vaikus (16-18 metų ypatos), nuo lango jų ir neatitrauksi. Nėra tiek daug sužeidimų tik todėl, kad ne visi sargibiniai ant tiek žiaurų, kad pildytų įsakymą. Bet sužeidimai visgi atsitinka. Maistas labai blogas: pusantro svaro juodos duonos į dieną, ant pietų sriuba, tankiausia be riebalų ir be mėsos, rytais ir vakarais kava be cukraus ir be pieno. Duona tankiai neiškepusi.

Į kameras, kuriose sėdi nuteistos politinės, arba metais laukiančios teismo, sodina laikinai ir pašalines ypatas. Tankiausia už neturėjimą tinkamų asmens liūdimų. Tankiai yra tai prostitutės, sergančios užkrečiamomis ligomis, arba rusės, kurias vyrai-lietuviai atsivežė jas į Lietuvą, čia išsižadėjo jų, o valdžia liepė jom grįžti į Rusiją. Iš kaimų į Kauną varo etapu.

Sunku sau išsivaizdinti su kokio krikščionišku "čyščiumi" tenka susipažinti miestelių kalėjimuose. Ankšta, nešvaru, pilnum-pilna vabzdžių, tamsu, šalta. Maisto neduoda. Prisirenka ten žmonės įvairių ligų ir atneša juos į centralinius kalė-

Jimus. Todel, kas ilgiau sėdi kalėjimuose, turi būtinai susirgti užkrečiamomis ligomis.

Ligoninė dabar geriau pastatyta. Bet kalėjimo daktaru Dr-ui šliupui esant, padėjimas sergančių buvo baisus. Pats ligonis ligoninės nelankydamas. Atskiro maisto ligoniams neužrašydavo. Personalo prižiūrėjimui jokio. Gulėti reikia ant

kietų lentų. Prižiūrėtojai kriminalistai tiek te padeda, kad vagia atneštą iš miesto maistą. Dro šliupo devizas buvo: areštuotas, ypač "bolševikas", tai ir "stipk!" Dabar sėdintieji politiniai areštuoti apie 150 žmonių kaltinami komunizme. Šiek tiek lenkų. Bet karčiais atsiranda kairynės s. r. l. moterų "bolševikių" 6-8 ypatos. 1922 m. Kaunas.

DUONPELNĖS MOTINOS

PELĖDA

Didelis moterų samdymas, reiškia palikimą mažų kūdikių be tinkamos priežiūros. Tokių kūdikių didmiesčiuose randame pilnas gatves, nes jų motinos per dieną dirba dirbtuvėse. Moterų dirbančių už algą skaitlius visur sparčiai auga. Vien tik vienoje New Yorko valstijoje priskaitoma 1,135,948 darbininkės. Tarpe jų apie pusė bus vedusių ir didelis skaitlius auklinčių kūdikius, bet jų kūdikiai augę be tinkamos motinos priežiūros.

1880 Jungtinėse Valstijose buvo 2,647,-157 moterys pelnačios sau pragyvenimą, 1890 jų skaitlius pasiekė 4,005,532, 1910 jau siekė ligi 8,075,772, o 1919 skaitlius paaugo da ant 1,426,116. Dabar skaitoma netoli dešimtis milijonų moterų duonpelnių. Tai yra milžiniška didžiuj pigiai apmokama darbo armija. Daugelyje darbo šakų, moterys savo mikliom rankom ir pigiu užmokesniu už jų darbą, vyrus visiškai išstumė iš dirbtuvių. Veik kiekviename bedarbės laikotarpyje, vyrų bedarbių visuomet buva daugiau negu moterų.

Chicagos mieste Darbo Biuras tyrinėjo net 843 tokias šeimynas, kur moterys dirba dirbtuvėje arba užsiima kokių-nors darbu namieje apart savo šeimyninės liubos. Tose šeimynose buvo 2,066 kūdikiai žemiau 14 metų amžiaus; didžiuj dirbo ir tėvas, bet jo uždarbiu šeimyna išsimaitint negali. Kūdikiai didžiuj yra nesveiki, ar tai nuo netinkamos priežiūros, nedavalgymo, arba persidirbimo: mat, tokiose šeimynose, ku-

met tėvas su motina dieną dirba dirbtuvėje, tai kūdikiai atlieka dalį namų darbą. Tankiausia žiemos metu tokie kūdikiai prineša malkų surinkę iš įvairių miesto dalių, prirenka anglių ir tam panašų darbą atlieka.

Iš šios skaitlinės (2,006 kūdikių) daugelis paliekama dieninėse prieglaudose, 1,328 kūdikiai apart mokyklos, kitokios priežiūros iš tėvų pusės neturi. Iš jų tarpo 742 kūdikiai priskaityti prie silpnų mokinių. Abelnai imant, tyrinėtojai pripažįsta, kad tokių motinų kiekvienas trečias kūdikis, sulig jo amžiaus nepajiegia išmokyti mokykloje skiriamas lekcijas ir toki kūdikiai stengiasi kuo greičiausia išsprukti iš mokyklos. Tankiai kūdikis nei neužbaigęs mokyklos, bet jeigu tik sulig jo amžiaus, gali gauti dirbamas popieras, tuoj stengiasi apleisti mokyklą.

Ant šių moterų yra uždėta trejopa gyvenimo našta: jos dirba kaip fabriko darbininkės, šeiminkės ir motinos. Tokios moteries gyvenimas nuo pat jos tapimo šeiminkine, apribuotas vien tik sunkiu darbu, rūpesčiais ir ankstyvu sveikatos netekimu. Apie poilsį, apie pasilinksminimus ir kokius nors gyvenimo smagumus jos nei nesvajuoja. Daugelis tokių motinų visiškai savo spėkas paaukoja, kad tik sukurus laimingesnę ateitį kūdikiams ir taip joms žiaurių sąlygų priverstom besirūpinant, neturint progos tinkamai prižiūrėti kūdikius, jie išauga gatvinėm valkatom ir kiek

paaugę, tankiai vėliau tampa tėvams našta, arba juos visiškai apleidžia.

Buržuaziniai filistieriai daug žodžių iškalba apie motinų apsaugą, bet juo jie daugiau kalba, tuo tokių motinų padėtis sunkėja. Tulose valstijose net ir įstatymų keliu rupinamasi apie motinų likimą. Pavyzdžiui, rodosi 1917 metais, Connecticut valstijoje tapo pravesta įstatymas, kuriomis visos motinos keliomis savaitėmis pirm gimdymo ir po gimdimui paliuosuojama nuo darbo, bet tuomi patim jos paliuosuojamos ir nuo bent kokių pragyvenimui įplaukų. Taigi, tokia motina vos tik išlipusi iš lovos, tuoj turi rupintis kur-nors palikt kūdikį, ar tai prieglaudoj, ar prie "didesniųjų globos" ir vėl skubėti į dirbtuvę. Apie jos sveikatos sustiprėjimą jau čion niekas nekalba, nes

reikia maitintis, o tasai kūdikis, tai jeigu jo dievas nepasigaili, ir nepasiima pas save, auga našta tėvams ir daugely atvėjų visai draugijai. Iš tos priežasties daugelis darbininkų stengiasi visokiais budais apribuoti gimimų skaitlių, nepaisant, kad tuomi prasižengia priešais "doros" ir dievo prisakymą.

Kapitalizmas išsiplėtojęs iki savo plačiausių rybų, negali apsieiti be motinų ir kūdikių darbo, nes jam reikalinga pigi darbo spėka. Moterys darbininkės turi tai suprasti, kad iš jų ir jų nesuaugusių kūdikių kapitalas sau turtus krauna, o jiems silpną sveikatą arba ankstyvą mirtį neša. Delei savės ir savo kūdikių paliuosavimo moterys turi stot į kovojančių darbininkų eiles ir kartu dirbt del pasiliuosavimo.

Vokietijos Moterys Profesinėse Sąjungose

Vokietijoje moterų darbininkų judėjimas nėra mažas. Ypatingai daug moterų priklauso profesinėse sąjungose (unijose) ir ten veikia. Pagal pranešimą Vokietijos profesinių sąjungų susivienijimo valdžios, 31 d. kovo šių metų, įvairiose profesinėse sąjungose, priklausančiose susivienijimui, buvo vienas milijonas, šeši šimtai keturioliosdešimts aštuoni tūkstančiai, trys šimtai trysdešimts penkios moterys darbininkės. Jos priklausė į 39 sąjungas. Daugiausiai dalyvumo jos ėmė sekančiose sąjungose:

Verpimo ir audimo pramonėje buvo 447,841 moteris, priklausanti prie unijos; fabrikuose dirbančių buvo 195,178 moterys; metalo išdirbystėje — 178,907 moterys; laukų darbininkų — 149,311 moterų; tabako pramonėje — 102,772 moterys.

Daugiausia moterų priklauso tarnautojų sąjungoje, bet šita sąjunga pereitų metų pabaigoje išstojo iš sąjungų susivienijimo ir dabar savystoviai veikia. Išstojant iš susivienijimo šitoj sąjungoj buvo 167,870 vyrų ir 145,110 moterų. Tai viena tų sąjungų, kurioje moterų skaitlius yra veiklygus vyrų skaitliui.

Bet yra sąjungų, kuriose moterų skait-

lius būna didesnis, negu vyrų. Pavyzdžiui, verpimo ir audimo pramonėje, tabako pramonėje, adatų pramonėje moterų skaitlius didesnis, negu vyrų.

Abelnai imant, Vokietijos profesinių sąjungų susivienijime randasi 6,225,670 vyrų ir 1,648,335 moterys.

Per pirmus tris mėnesius šių metų į susivienijimą įstojo 102,000 naujų narių vyrų ir 30,000 naujų narių moterų.

Vokietijoje, kaip matome iš paduotų skaitlinių, moterų darbininkų organizuota armija gana didelė. Tik prie vieno sąjungų susivienijimo priklauso virš pusantro milijono darbininkų, bet jeigu mes paimsime ir organizuotas į unijas moteris, kurios nepriklauso susivienijimui, tai veikiausiai, rasime virš dviejų milijonų. Todėl negalima sakyti, kad Vokietijoje moterų judėjimas yra mažas. Tik čia daugiau susipratę moterys privalo pasidaruoti, kad ta moterų armija, susidedanti iš dviejų milijonų, būtų revoliucinė armija ir bendrai su vyrais darbininkais kovotų ne vien už kasdieninius savo reikalus, už kasdieninį savo buvimo pagerinimą, bet ir už galutiną darbininkų klesos pasiliuosavimą iš po kapitalistų jungo.

M. Paukštienė.

ŠEIMYNA IR MORALYBĖ KAPITALISTINĖJ SISTEMOJ—AR JINAI PASTOVI?

FURIS

Karolius Marksas sako: “Kad kiekvienoj mūsų visuomenės formoj artai vergijos, feodalizmo ar kapitalizmo, šeimynos forma, moralis supratimas ir religija; priklauso nuo to kaip toje visuomenėje yra daiktai gaminami ir kaip tuos daiktus tos visuomenės nariai apsimaino.”

Kiekvienoj visuomenėj šeimynos patvarumas, jos medžiaginis aprūpinimas, yra atspara, ant kurios remiasi esamoji tvarka. Tai yra pirmutinė organizacija kuri sudaro pagrindą politiniui anstatui.

Šiandie milžiniška visuomenės didžiuma—darbininkų klesa visai atskirta nuo įrankių, su kuriais visuomenei reikalingus daiktus gamina ir jie tik tolei su tais daiktais surišti, pakol pagamina. Paskui juos atskirę nuo produktų, kuriais visuomenė, tai yra jie patys pasilaiko.

Kapitalistiniam gaminyje darbininkas daugiau nieko neturi kaip tik dvi rankas ir protą, o visus įrankius ir žaliadaikčius turi kapitalistas. Tačiau darbininko protas ir rankos nėra liuosos nuo kapitalisto. Jos irgi randasi po hegemonija viešpataujancios klesos. Taigi, dabartinėj tvarkoj kapitalistai netik kad yra nepriklausomi, bet da nuo jų tukstančiai žmonių priklauso, todėl buržuazinis sanprotavimas ir kelia į padanges individualizmą.

Lygiai toks pat kapitalistinis sanprotavimas ir apie šeimyną. Paklausk paprasčiausio mieščionio-buržujaus, tau jis tuoj atsakys, kad šeimyna, jos palaikymas yra kiekvieno atskiras reikalas ir jeigu ką nors visuomenė, tame reikale turi, tai tik moralį tos šeimynos užlaikymą.

Šiandie visuomeninė moralė-tiesa yra kapitalistų klesos tiesa. Ir ta tiesa yra verstina darbininkams todėl, kad tai naudinga kapitalistų klesai. Šių dienų buržuazinės moralybės reiškėjai sako, kad vyras yra šeimynos galva, tai jisai ir turi uždirbti—duoti pačiai ir vaikams užlaiky-

mą. Apie tai, kad valstybė turi rūpintis vaikų auklėjimu, visų nepribrendusių ir negalinčių dirbti užlaikymu, tie filisteriai bijosi prisiminti. Tai esą būtų varžymas ypatos nepaliečiamybės, kas civilizuotų žmonių gyvenime esą aukščiausiu principu, kad visuomeninis auklėjimas pakrikdytų dabartinę šeimyną, o su tuom ir visa civilizacija sugriūtų. Žinoma, buržuazija laikosi šitos reakcinės pažvalgos ne bepatato: Ji labai gerai supranta, kad jeigu šeimynos užlaikymas, tai yra vaikų auklėjimas, nepribrendusių ir negalinčių dirbti užlaikymas pereis į visuomenės rankas, tai su tuo ateina ir galas kapitalistų viešpatavimui. Užtaigi jie ir spiaudo ugne į tuos, ką tas idėjas skleidžia.

Bet nereikia manyti, kad kapitalistai nededa pastangų sulopyti buržuazinės šeimynos ir kapitalistinės moralybės beirančias siules.

Da devyniolikto amžiaus pabaigoje, Anglijoje buržuazijinis filisteris Moltus, rodino vaistus išgelbėti pasaulį nuo pauperizmo: Esą reikia mažinti skaičius gyventojų, o tatai galima padaryti, mažiau gimdant kūdikių. Moltus mane išpirkti kapitalistinį pasaulį nuo revoliucijos savo “gūdria” teorija, iš kurios darbininkų klesa tik sarkastiškai pasijuokė. Jo siulomas receptas skutais nuėjo, o Anglijoj proletarinė revoliucija žinksniuoja savo keliu prie panaikinimo kapitalistų klesos viešpatavimo.

Kapitalistinis ūkis pasiekęs imperialistinį laipsnį, baigia naikyti senovinės šeimynos pagrindą. Ypač dabar po didžiamjam karui. Kuomet kapitalistai darbininkų uždarbį numušė iki pasityčiojimo iš jų, tai jau apie tai, kad vienas darbininkas gali užlaikyti šeimyną, savo darbu, negali būti ne kalbos ir už tai daugelis palieka nevedę. Tankiai jaunikačiai ir mergaitės, papildymui šeimynišku trukumų, jieško jų

ant rinkos, artai su vienu ar kitu išskaitliavimu, bet sekmė buna vienokia— prostitutija ir įvairių ligų praplitimas. Gi vedusią moterį alkis ir šaltis privertė atsistoti prie mašinos šale vyro darbininko. Tai kuri moteris turi vaikučių, tai juos palieka be motiniškos prieglaudos. Tankiai per ištisas dienas pavedant juos gatvės prieglaudai. Šitokiai padėčiai esant vengimas gimdymo pasidarė medžiaginiai darbininko šeimynai verstinas dalykas.

Šiandien gi doros mokytojai-kunigai iš sakyklų šaukia, kad žmonės ištvirko, šeimynos įra, užpuolė išsigimimas. Bet į sukrėtus šeimynos pagrindus, tai yra į darbininkų šeimynos medžiaginę padėtį ir žvilgtelėti nenori tie tamsos apuokai.

Juokingi dalykai tverėsi Francijoje po didžiamjam karui. Tenais kaip ir visur mieščionis-buržujus visuomet buvo pasilinksminimų lankytojas; šampano ir naktinių mergaičių mylėtojas. Francijos aristokratija darbininką davarė iki to, kad toliaus veistis nebegalima. Jau netik kad pačios ir vaikų užlaikymui neįstengia uždirbti, bet ir pats vyras vargais negalais palaiko gyvybę. Gi santiky su tuomi, gyventojų skaitlius taip pradėjo pulti, kad Francijai grėšia išnykimas.

Varsalio mekleriai subruzdavo dabar. Jie mato, kas stumia Europą į istorišką Grekijos ir Romos imperijų likimą. Nusipenėjusi Francijos buržuazija mano išgelbėti šalį nuo išsigimimo dalinant premijas už gimdymą kudikių. Krikščioniški kunigai, tie patys kunigai, ką kitą syk spjaudydavo mergaitėms į veidą, kurios nevedę susilaukdavo kudikių; ką budavo tas nelaimingas mergaites pirštais baidydavo praeiviai, šiandien gi, tie doros monelnykai premijas dalina toms merginoms, kurios nevedę susilaukia kudikio, net paminklus stato tokių kudikių motinoms, jei jos laike gimdymo numiršta. Tai kas čia atsitiko su tais doros mokytojais? Nejaugi dievas išleido naują įstatymų kodeksą, šeimynos klausime? O, ne! jiems truksta francuziškų vergų ir, kad tą vergų skaičių

padidinti, kad atpildyti ką išžudė laike pasaulinio karo, motinoms dalina premijas, kad daugiau gimdytų ir augytų tųjų vergų. Francijos moralistinis burtininkas nori užgydyti tą puvančią žaizdą. Jie pasityčiojančiais burtais nori sulaikyti tautą nuo išsigimimo. Tai yra tik juokų darymas iš liaudies. Franciją išgydys, bet tik ne burtininkė buržuazija. Ją išgydys proletarijatas padarydamas socialistinę operaciją ir įsteigiant proletarijato diktaturą.

Pabaigoje Spalio Schenectady, N. Y. kalbėjo Copeland'as, demokartų kandidatas į J. V. senatorius. Kalbėdamas apie apšvietą ir sveikatą sako, kad Ruhr distrikte, plieno ir anglies industrijos rajonuose, gyventojų sveikata žymiai blogėja. Esą vienatinė pagelba, tai reikia apšviesti publiką, kad suprastų igieną, nes kitaip galima laukti išsigimimo.

“Copeland'as mato Ruhr distriktus, bet nemato po savo nose. Pačiam New Yorko mieste, East side ir Brooklyne prie East upės per šiukšles negalima pareiti, o tose šiukšlėse tukstaniškai kūdikių per ištisas dienas žaidžia, voliojasi, visi purvini, nuskurę, net skaudu pažiūrėti. Didžiojo New Yorko vaikučiai mokyklas lanko tik po puse dienos, nes vietos nepakanka, truksta mokyklų. Tai kodel garbingi vyrai, ką sėdi New Yorke ir Washingtone, nepasirūpina apvalyti tas gatves ir pastatyti daugiau mokyklų? O gi todėl, kad jų vaikai nesivolioja tose šiukšlėse. Kur tik biskį daugiau pasiturinti klesą gyvena, ten švaru ir mokyklos ardvios. Tik darbininkų distriktuose dumblas, dulkės ir stoka mokyklų.

Demokratai su republikonais kalba apie apšvietą ir igieną kada artinasi rinkimai, jiems reikalingi darbininkų balsai. Kas nežino, kad tie ponai mokyklas pavertė fanatizmo ir militarizmo įstaigomis. Da jaunučio kudikio galvoje, kapitalistai deda pastangas užmušti laisvas ir prakilnias mintis, o prikrauti jų galvas visokių burtų, velnių ir dievų. Jaunoj širdyj į-

skiepyti šovinizmą ir išauklėti neapykantą link darbininkų organizacijų, kurios priešingos kapitalistinei tvarkai.

Šiandien kapitalistas pasidarė savininku darbininko gyvybės ir valdonu jo proto. Darbininko šeimyna tik paviršutiniai yra savystovė, pamatiniai ją valdo fabrikantas-bankierius. Darbininko šeimyna dabar turi tik vieną tiesą: eiti į fabriką ir krauti ponams turtus, arba badu mirti. Kapitalistinis gaminimas ir imperialistinis godumas, baigs į kavalkus daužyti feodalistinio ir amatinio ūkio šeimynos formas. Tame laikotarpy, vyras ir moteris su paugėjusiais kūdikiais kartu dirbo. Moteris galėjo prižiūrėti mažičius ir juos mokyti visuomeninio supratimo. Kudikis užaugo ir subrendo po motinos akių. Tada šeimynos nariai buvo taip pat surišti į daiktą, gi su išsiplėtojimu industrijos išnyko individualis gaminimas, su tuomi ir nyksta individualė šeimyna. Šiandie šeimynos nariai, darosi savistovi. Jie jau labiau priklauso nuo fabrikanto, negu nuo vadinamo šeimynos "galvos" — tėvo.

Dabartinė tvarka su kapitalistams atitinkama moralybe netik, kad netvirtina šeimyną, bet dar priskubina jos pakrikimą. Kapitalizmas suardydamas šeimyną, suardo ir savo viešpatavimo pagrindą.

Ateina nauja tvarka, komunistinė — proletarinė tvarka. Kartu ir nauja visuomeninė šeimynos forma.

"Naujienos" nori, kad "Moterų Balso" redaktorė nurodytų ką Rusijoje Socialrevoliucionierių Partijos vadai nužudė? Well, ponas redaktorius, tokia liogika naudojantis, tai reikėtų pripažinti, kad ir buvęs caras nei vieno revoliucionieriaus nenužudė.

Jeigu Socialrevoliucionierių viršunės bendrai dirbo su Kolčiakais ir rengė atskirų ypatų žudimus, tai ar da jum neaišku?

* * *

Praėjus L.M.P.S. agitacijos savaitei, aš noriu paklausti, kiek kuri mūsų daug kalbanti "vadovė" pasidarbavo del Susivienijimo labo?

KUDIKIAI BADAUJA.

Buržuazija ir jos pastumdėliai daug kalbėjo ir da vis kalba apie badą Rusijoje, kad tukstančiai kudičių badauja ir šaltį kenčia. Kaltė už visa tai verčiama ant Sovietų valdžios, bet tie žmonės nenori matyt, kad tukstančiai kudičių badauja turtingiausiam pasaulio mieste New Yorke. Publiškose mokyklose kas metai priskaitliuojama desėtkai tukstančių kudičių, kurie iš lėto badauja. Tie kudikiai yra priskaityta prie eilės "nesugabių mokintis", bet jie tokiais yra todėl, kad jie eidami į mokyklą gauna pusryčiams puoduką juodos kavos ir šmotelį sausos duonos, jų pietus ir vakariene mažai kuomi skiriasi nuo pusryčių.

Tukstančiai tokių kudičių sveikatoje sunykę tik todėl, kad jų tėvai biedini. Daugelis tokių šeimynų moteris su kūdikiais paskutinį geresnį kasnį atitraukę paveda jį tėvui, kad jis būt kiek stipresnis tolimesniam darbui.

Netik, kad turtingam New Yorke tukstančiai kudičių badauja, bet jiems net nei mokyklų neištenka. Vieni keliasi anksti rytą ir skubinasi į mokyklą, kurioje turi progą pabūt vos tik pusę dienos, antri kitą pusę dienos užpildo.

Tai dedasi ne kur toli, Pavolgėj, bet turtingame New Yorke.

Laike karo imperialistai ir jų gizeliai labai daug kalbėjo apie kareiviams busimus bonus, bet dabar jie kalba apie pasakiškus pelnus aliejaus, gelžkelių, mėsos ir kitų trusų. Biediniams kareiviams valdžia sako, kad bonusų išmokėt negalima, nes nėra pinigų.

—:—

Lygūs piliečiai. Praeitais metais John D. Rockefelleris turėjo įplaukų \$140,000,000. West Virginijos mainierys — \$569. Buržujai sako, kad mainieriams reikia nukapot algas, nes kitaip mainų savininkai subankrutys. Marksas sako: "Darbininke, imk viską į savo rankas."

Motinos, Ar Norite Susilankti Genijų?

V. VARNAS

Kiekviena motina trokšta, kad jos kūdikiai būtų genijai. Bet kada kūdikiai išauga, tampa suaugusiais žmonėmis, tai niekuo nesiskiria nuo paprastų griėšnų žmonių ir visas motinų troškimas nueina niekais.

Iki šiol niekas neatidengė paslapties, kaip motinos galėtų susilaukti genijų. Bet štai atsirado "genijus", kuris šitą paslaptį atidengė ir dabar kiekviena motina galės susilaukti "genijų", tik aš bijau, kad jų tie "genijai" nebūtų panašūs į mūsų "genijų", atidengusį šitą paslaptį, nes tuomet jau tikrai negalėtum atskirti tos rūšies geniaus nuo idioto.

Kalbamas "genijus," atidengęs tą paslaptį, yra daktaras Smith. Jis sako, kad kiekviena motina gali susilaukti tokių genijų, kokiais buvo Jurgis Vašingtonas, Napoleonas, Sokratas, Platonas ir kiti didi pasaulio vyrai. Jo ta paslaptis, kurią jis visgi neužpatentavo, kaip kad Amerikoje priimta viską, kas tik nauja užpatentuoti, ve kokia:

"Pirmieji septyni motinos pagimdyti kūdikiai paprastai būna patys paprasčiausi. Bet užtai aštuntas gimęs kūdikis būna jau nepaprastu, jis skiriasi nuo pirmųjų septynių ir kūno subudavojimu ir protu."

Ir daktaras Smith, atidengęs šitą "paslaptį," karštai agituoja visas motinas ir būsiančias motinas turėti ne mažiau aštuonių kūdikių. Kada motinos gimdysią ne mažiau aštuonių kūdikių, tada pasaulis susilauks genijų, kurie tarneisą visai žmonijai. Daktaras Smith sako, kad motinoms nėra sunku pagimdyti paprastus septynius kūdikius, nes paskui jos susilauks genijų, kuriais galės didžiūotis. Aštuntas pagimdytas kūdikis kaip tik būsias motinai užmokesniu už visus septynius kūdikius.

Kaip matote, labai lengvas būdas motinoms susilaukti genijų, tik reikia pasirūpinti turėti ne mažiau aštuonių kūdikių. O ką

tas reiškia? Daktaras Smith sako, kad motinoms visai esą lengvas darbas septynius pagimdyti.

Pirmiausiai, jeigu dr. Smith'ui reiktų pagimdyti nors vieną kūdikį, tai jis tuojaus išsižadėtų visų genijų ir apie juos nieko nekaltėtų. Antra, jeigu jis nepriklausytų prie tos rūšies "genijų", kurių negalima atskirti nuo idiotų, tai tikrai panašių receptų motinoms neteiktų. Dabar darbininkai, turėdami vieną ar du kūdikiu negali išsimaitinti, pusbadžiai gyvena, o kas būtų jeigu jos turėtų ne mažiau aštuonių, kaip kad dr. Smith rekomenduoja? Juk tuomet jie varge pražūtų.

Ne gana to. Jau ne tokių gaivalų, kaip kad Smith yra pripažinta, kad nors tos darbininkų klesos šeimynos, kurios turi mažiau kūdikių, geriau juos išaugina, daugiau mokslo suteikia ir tt. Tos gi šeimynos, kurios apsikrovusios kūdikiais, jų tinkamai išauklėti negali, jų daugiau išmiršta, didesnis skaitlius užauga gyvenimui netinkamų ir tt. Tuo tarpu Smith rekomenduoja turėti didžiausias šeimynas.

Lai dr. Smith pasirūpina perkeisti šį netikusį surėdymą, lai jis pasirūpina pagerinti darbininkų buvį, suteikia jiems išteklių žmoniškai gyventi, kūdikius savo leisti į mokyklas, tai atsiras genijų ir iš pirmųjų dviejų ar trijų kūdikių ir nereiks agituoti, kad pagimdytų po tuziną ar pusantrą kūdikių.

Bet dr. Smith, kaip ir visa buržuazija, trokšta ne genijų, o vergų, trokšta, kad darbininkai turėtų didesnes šeimynas, nes tuomet jie pasidarytų didesniais vergais ir juos galima būtų geriau išnaudoti. Darbininkas, turėdamas didelę šeimyną, priverstas labiau prie darbdavio prisirišti, jam nuolankauti, vergauti, kad tik kaip nors pasilaikius darbe ir savo šeimynai uždirbus duonos kąsnį. Darbininkas, turėdamas didelę šeimyną ir gaudamas mažą algą, nepa-

jėgia nei prie unijos priklausyti, nei prie kitų darbininkų organizacijų, nes negali į jas užsimokėti, jis bijo streikų, nes tuomet jo šeimyna, jo kūdikiai pradeda badauti.

Štai kodel Smith ir kiti agituoja motinas daugiau kūdikių gimdyti, štai kodel valdžia draudžia viešai ir slaptai aiškinti, kaip motinos galėtų kontroliuoti gimdymą, kad apsisaugojus nuo didelių šeimynų.

Buržuazija ir kapitalisai vengia didelių šeimynų, nors ir pertekliuje gyvena, o darbininkams visokiais būdais įkalbinėja turėti dideliausias šeimynas ir dabar, kaip matote, net motinoms paslaptis atidengia ir dykai, be jokio atlyginimo, viešai paskelbia.

Kalėdų Dovanos

Buolio Sūnus

Per kelias savaites prieš Kalėdas Amerikos vertelgos krautuvninkai papuošiapagražina visokiais blizgučiais savo krautuves, idant kiekvieno praeivio patraukti akį į languose išdėstytus daiktus — Kalėdų dovanas. Visi amerikoniški didlapiai-laikraščiai užpildyti krautuvininkų skelbimais. Kiekvienas jų siūlo "gerus ir pigius" tavorus, kiekvienas skelbiasi turįs didžiausią pasirinkimą Kalėdų dovanų.

Paprotis pirkti Kalėdų dovanas įsigyvenęs nuo seniai. Perka vieni kitiems įvairius daiktelius, žibučius-blizgučius stambus ir maži vertelgos-biznieriai, perka šiokias-tokias dovanas ir darbininkas darbininkui, nors ir jis, mat, nenori atsilikti nuo mados.

Žibučių krautuvės keliomis savaitėmis prieš Kalėdas padaro apyvartos ir išparduoda tavorų tiek, kiek per liekančias kelias dešimtis savaitių sudėjus kruvon.

Kam nauda iš Kalėdų dovanų-žibučių? Visų pirma, didžiausią naudą turi krautuvninkas pardavėjas, nes jis už menkiausios vertės daiktelius ima-plėšia prieš Kalėdas nepalyginamai daugiau, negu paprastu laiku. Prieškalėdis — tai vertelgų pasipelnymo laikas.

Darbininkai pirkdami Kalėdų dovanas, žibučius, naudos neturi, nes viena, brangiai už tokias dovanas užmoka, o antra, pirkęs dovaną kitam nei nežinai ko ta dovana tikrenybėje verta, nežinai kaip dovanos gavėjas ją apvertina. Nors, tiesa, dovanos gavėjas ačiuoja tau už dovaną, bet mąsto jis gal visai kit-ką. Mąsto jis, jog ta dovana nėra brangi, nors tu būtum ir gana brangiai už ją užmokėjęs; mąsto, jog jam tokis daiktas, kurį tu nupirkai, nėra taip būtinais reikalingas, o kitokis daiktas būtų jam labiau pageidaujamas. Ir taip, Kalėdų dovanos žibučiai ir tiems panašūs daiktai darbininkams tik kišenius pratuština, o naudos, kaip augščiau minėjau, turi tik vertelgos-biznieriai.

Geriausia darbininko Kalėdų dovana darbininkui — tai gera knyga arba laikraštis. Jei norite savo dabartiniems, arba būsimiems draugams pirkti dovanų, parinkit ir nusiųskit jiems gerų knygų. Ypatai, nepratusiai laikraščių skaityti — užrašykite "Moterų Balsą", "Vilnį", arba "Laisvę."

Išsitariau "būsimiems draugams". Prie to, manau, reikia dar keliato žodžių pridėti. Taip. Mes tankiai prisimename, jog mūsų organizacijos, ypač L. M. P. S. per kelis pastaruosius metus neauga skaitliumi narių. Reikia surasti būdus įtraukimui daugiau narių į L. M. P. S. Manau, jog kiekviena draugė progresistė turi pažįstamą moterį ar merginą, nepriklausančią į L. M. P. S. kuopą ir neskaitančią laikraščių. Tokiai ypatai kaip tik ir pravartu suteikti Kalėdų dovanoms "Moterų Balsą" ar kitą laikraštį, ir iš tokios ypatos bus galima pasidaryti "būsimą draugą". Užsakius "Moterų Balsą" laikraščių neskaičiusiai ypatai, nereikia jos vėl palikti "dievo apveizdai", bet bent sykį savaitėje susieiti ir pasikalbant paklausinėti ar visą "Mot. Balsą" perskaitė, prisiminti vieną kitą rašinį, paklausti, kaip patiko, išreikšti savo nuomonę ir plačiau žodžiais paaiškinti kas buvo laikrašty naujos skaitytojos nesuprasta arba kuomi nebuvo susidomėta.

Taip elgiantis, manau, galime tikėtis

daug spartesnio darbininkų organizacijų augimo ir didėjimo kovotojų eilių. Veik kiekvieną naują laikraščio skaitytoją, tankiai jį (ar ją) susieinant ir pasišnekant, galime tikėtis ant kitų Kalėdų turėti savo eilėse, turėti naują kovotoją už darbininkų klesos reikalus. O tatai būtų brangiausia Kalėdų dovana darbininkų klesiniam judėjimui.

KOKIU BUDU PRITRAUKT DARBININKĖS PRIE DARBININKŲ ORGANIZACIJŲ

TARNAITĖ

Moterys, darbininkės, jieškokime būdų kaip galėtumėm susiorganizuot, prisikalbint drauges moteris, kurios nenori matyt iš organizacijų naudos. Be susiorganizavimo mes negalime pasipriešint tokiam bausiam išnaudojimui mūs, darbininkų.

Organizacijos butinai reikalingos, kaip namų tarnaitėm, taip lygiai ir dirbtuvių darbininkėm. Mes pavienės, neorganizuos, neturime spėkų, negalime pareikalauti didesnio užmokesčio nē sutrumpinimo darbo valandų. Čia tarnaitės ryte nuo 7-nių iki vakaro 8-tos valandos turi dirbti. O ir nedėlioj iki 3-čios ar 4-tos po pietų. Jeigu nori kokioj draugijoj dalyvauti, ar pasidarbuoti, tai visai nėra laiko; mokestis tarnaitėms daugiausiai 8, 9 dol. už savaitę, tik visą darbą mokačios gauna nuo 10-11 dol. Randasi tokių, kurios dirba už 6 dolerius per savaitę; žinoma, ateivės taip sunkiai nedirba. Tokią menką mokestį gaudamos, neturi nē drapanų iš ko pasitaisyti; vis skoloj ir skoloj.

Ar neverta Waterburio tarnaitėm susiorganizuot ir pareikalaut didesnės mokesties? Kiek girdėjau, tai kitur daugiau moka.

Čia ir dirbtuvių darbininkės turi gana sunkias sąlygas, o ypatingai moterys vedusios, kurios dirba šapose per dienas, o vakare, parėję namo, turi stubą ir kudikius apžiūrēt ir vakarienę pasigamint. Man

šapoje dirbant teko išsikalbēt su keliom motinom, kurios turi po 4, 5, vaikus ir dirba 5 ir pusę dienos, o septintą turi vaikus apsiūt, apskalbt ir viską sužiūrēt visai šeimynai del kitos savaitės. Tai netik nelieka liuosos valandėlės ką-nors veikti, bet turi gerai suktis, kad nors paviršium šiek tiek apžiūrēt save ir kudikius. Žinoma, tankiai nedamiega ir kiti trukumai mažina sveikatą. Tulų moterų vyrai pagelbsti stubos triusą, bet kitų vyras, po vakarienei ir eina sau, tai ne jo darbas, nors ji su juom kartu šapoje per dienas dirba. Daugiausiai visas namų triusas tenka vienai moteriai. Tokis bausis moteries apkrovimas darba is paverčia ją į gyvą dirbamą mašiną. Ji neturi laiko nē trumpos valandėlės pamanyti apie organizacijos ar lankymasi į susirinkimus, arba prakalbas, tai ir nedvyvas, kad čia moterys taip apsileidę, nelanko susirinkimų, neina į prakalbas. Jos turi kelias pagelbines draugijas, tai tik į tas susirenka mokesčių užsimokēt ir viskas, o darbininkiškos ar apšvietos draugijos, tai joms išrodo ne taip labai reikalingos,— ir be jų galima apsieit.

Bet draugės, nors ir mus spaudžia sunkios sąlygos ir vargstame, vis viena turime organizuotis ir kiek-nors veikti del ateities, prisidedant prie judinimo pamatų šios supuvusios tvarkos. Jeigu mes pasiduosime likimui, ar lauksime iš dangaus pagelbos nukrintant, tai negana ką mes pačios be vilties skursime, bet ir mūs kudikiai nesulauks geresnės ateities.

Ar Eisime Prie L. M. P. S. Likvidavimo?

K. PETRIKIENĖ

Kuomet šis klausimas kilo mūsų spaudoje, maniau, bus daug diskusijų ir klausimas bus gvildenamas abipusiai, bet apsirinkau. Iš priešingos pusės apart drg. M. Krasnickienės daugiau niekas nekalba, tas parodo, kad patsai Susivienijimo gyvavimas, arba jo likvidavimas nėra svarbu ir klausimas išsiriš lengvai.

Priešais L. M. P. S. likvidavimą nusistatė daugiausiai tos draugės, kurios mažiau darbinikiškame judėjime sukasi. Daugiausia baisu tom draugėm, kurios gyvena mažuose miesteliuose, kur labai silpnas darbinikiškas judėjimas. Tokiose vietose daugelis L. M. P. S. narių yra nusistatę grynai feministinėse rybose, jos nori matyt vien tik moteris — daugiau nieko, kur judėjimas didesnis, pavyzdžiui: Brooklyne, Philadelphijoje, Chicagoje ir kitur, tenais daugiau moterų dalyvauja darbinikiškame judėjime ir jom L. M. P. S. likvidavimo klausimas visai nėra bausis. Gerai atmenu, kaip keli metai atgal Brooklyno siuvėjos turėjo savo atskirą unijos skyrių. Kada kilo klausimas, kad prijungti jų skyrių prie rubsiųvių (vyrų) skyriaus, tai kilo tokia pat baimė, kaip ir pas tulas L. M. P. S. nares: „moters toliau atsilikusios, jos nedrąsios, nesusipratusios, nedrįs į susirinkimus lankyti ir tt. ir tt.“ bet jų skyrius susivienijo ir tos darbininkės likosi drąsiom ir susipratusiom. Jos lanko bendrus susirinkimus ir užima komitetuose vietas. Jeigu dabar jom užsimintum apie atskirą lokalą, tai jos stebėtusi iš tokio silpno protavimo.

Tulos draugės argumentuoja, kad L. M. P. S. sujungus su Darbininkų Partija, daug narių nustosime. Aš esu giliai įsitikinusi, kad visos tos, kurioms rūpi darbinikiškas judėjimas, jos nemes organizacijos ir veiks toliau, o tos, kurioms bus bausis bendras darbas ir tik delto apvais orga-

nizaciją, tai maža ko gailėtis, jos ir dabar nelošia svarbios rolės mūsų judėjime. Tegul jos apvais mūsų eiles, bet už kiek laiko mes žinom, kad ir vėl sugriž. Suprantama, mes turime stengtis, kad visos narės, kaip vienas kūnas, šį radikalų žingsnį priimtų ir visos stodamos sudarytų tvirtą moterų sekciją prie Amerikos Darbininkų Partijos, kaipo prie politinės darbininkų organizacijos.

Delei didelių duoklių baimės būti negali, nes A. D. P. kuomet vyras pirklauso, tai moteris sanarinių duoklių (apart įstojimo ir nepaprastų) nemoka.

Suorganizavę tokią sekciją prie A. D. P. suprantama, atskirų susirinkimų ir mokesčių neturėsime; bus bendri susirinkimai, bendras išdas, bendras darbas ir bendras lavinimasis, tai jau didesnėse kolonijose seniai praktikuojama ir darbas pasekmingas. Mes kiek rimčiau pažvelgkime į dabartinį mūsų veikimą, mūsų spėkas išskaldytas į dalių daleles, įvairūs susirinkimai, įvairios komisijos, tai čia ALDLD., tai LMPS., tai ADP. ir vis tie patys žmonės. Paimkime Brooklyno koloniją, o jau rasime, kad ir be susijungimo darbas yra bendrijamas prakalbų, paskaitų, teatrų rengimuose jau veikia bendrai ALDLD., LMPS. ir ADP. kuopos. Vieton kokios dešimties komisijų, veikia tik viena komisija teatrų rengime, o antra prakalbų ir paskaitų rengime. Tokių praktiškų žingsnių jau matome ir kitose kolonijose, ne vien tik Brooklyne. Kada mūs spėkos išskaldytos į dalių daleles, mes nei vieną organizaciją negalime tinkamai sustiprinti, nes patys esame begalo užsivertę įvairiom komisijom, komitetas, o apie gilesnį studijavimą, apie lavinimosi mokyklėles nėra laiko nei apsistot.

Suorganizavus moterų sekciją prie A. D. P. turės būt paskirta (laike suvažiavimų) tam tikras komitetas, kurio užduotis

bus vest propagandą tarpe darbininkų žodžiu ir per spaudą.

Dabar da ant kelio stovi "Moterų Balsas". Daugelis draugų šiuo klausimu daugiau susidomėja, negu patim Susivienijimu. Aš atvirai pasakysiu, kaip aš apie "Moterų Balsą" manau. **Jis turi būt likviduotas!** Jį reikia likviduoti todėl, kad jis nėra darbininkų balsu. Pačios darbininkės jame dalyvumo, taip kaip ir neima. Tiesa, jos jį platina ir finansiškai remia, bet savo balso per jį nekelia. Pasvarstykime rimtai, ką tokio mes "Moterų Balse" talpiname, kas nebūtų galima talpinti "Laisvėje", arba "Vilnyj", įvedus darbininkų skyrių? O juk jis mums palaikyt labai daug lėšuoja. Už tuos pinigus, kuriuos išiekuojame "Moterų Balso" leidimui, mes suglaudę savo spēkas galėtume leisti gilų teoretinį žurnalą, kaip kad seniau ėjo "Naujoji Gdynė," propagandai tarpe moterų turėtume įvest skyrius "Laisvėj" ir "Vilnyj".

Taip padarydamos pačios daugiau atsieltume ir mūsų spaudą sustiprintume.

Tai tokia mano nuomonė apie tolimesnį LMPS. egzistavimą. Šis klausimas, rodosi, turėtų apeit kiekvienai Susivienijimo narei ir didesnis skaitlius turėtų imti dalyvumą jo rišime. Lai netik atskiros narės, bet kuopos ir rajonai svarsto šį klausimą ir reiškia savo nuomones per "M. B."

Lapams Krintant

J. Bondžinskaitė

Žali lapai pageltavo, nuliūdo. Juos šiurpus vėjas blaško šen ir ten. Žalias gojalis, ką per vasarą linksmino, pavirto ošiančia ir klaikia vieta. Gražiuosius priginmties rūbus, kuriuos užvilko puošnūs gegužis, dabar rudens šalnos ir šiaurės vėjas su šaltu lietum naikina. Žemės paviršius nuliūdo, pagelto. Maloni gegužio prigimtis, ką linksmino, viliojo prie savęs gyvent ir už gyvenimą kovot, perkeitė savo rūbus, lyg ir nuliūdo; ruošiasi į kovą su šaltais vėjais ir dideliais sniegais. Tas šaltas, drėgnas

ruduo, atošia, atkautia. Jau jis prieš tavo grintelės duris. Šalti vėjai spiegia apie grintelės langus, dunksnoja it rodos norėdamos į vidų įsibriausti, it naktinis vagis ieško — ar neras atviros kur vietos. Darbininkės vaikučiai, ką per ištisą vasarą dulkėtose gatvėse bėgiojo, klykavo, šiandie pamėlynavę, pašiurpę. Jų kojytės virpa nuo šalčio, jų buvę raudonos lupytes pamėlynavę vos vieną su kitą sutaikydami jie nuolat kartoja: "mama, šalta!"

Laikraščiai rašo, žmonės kalba, kad šimet vasara buvusi labai gera. Saulutė per ištisą vasarą prisilenkusi bučiavo augmenų žiedus ir vakarais gausiai palaistydamo blizgančią, kaip deimantais rasa. Visko priaugo daug. Gausus šimet derlius; kalba, gėrisi visi. Bet ukininkai, skundžiasi su širdgela; jie sako, kad neapsimoka tas gerības — daržoves, vaisius ir kitus augmenis nuo laukų surinkti. Marketuose daržovių, javų ir vaisių truksta, nes ukininkams taip pigiai moka, kad nepadengė lėšų pasamdymui darbininko, kuris tas geroves nuo laukų surinktų.

Taksų departamentas skelbia, kad naftos trustas už vieną dolerį įvestų pinigų gaus net po kelis dolerius pelno. Tik iš vienos N. J. valstijos šaltinių gavo 50.000.000 dol. pelno. Sun Shine Biscuit Co. irgi gavo pelno; kitos pramonės taip pat turi labai gerus metus, gaus kruvas pinigų pabaigoje metų. Sulaukę rudeninių švenčių jie dėkavos dievui už gerus metus. Ir ištiesų yra už ką paačiuoti visagaliui. Bet kaip tu darbininke, ar tau buvo geri metai? Ar tu kuomet ačiuosi dievui už gerus metus, jausiesi širdyj, kad tu visko turi? Ar tu ir tavo šeimyna, visko turite užtektinai ant žiemos? Aš labai abejoju, kad tavo sklepe yra anglių, kad tu turi sau šiltus rūbus, kad tavo patiesčio ir vaikučių kūnas pridengtas švelniai ir šiltai. Kodel jūs nedirbote, kaip anie, ką milijonus dolerių pelno turėjo? Gal būt tinginiavote, nesirūpinote malonios vasaros laiku prisiruošti prie žiaurios žiemos? O žiema šimet bus skaudi darbininkams.

Ne, jūs netinginiavote. Jūs dirbote ir dirbote sunkiai nuo anksti ryto iki vėlai vakaro, bet jūs darbo vaisiais gėrisi saujaalė kapitalistų, tų žmonių saujaalė, pas kuriuos jūs dirbate. Turčius nebaugina šalta žiema, —jūs jiems parūpinate šiltus rūbus, pastatėte gražius namus, pripylėte į jų sklepus anglių ir jūs pakurensite, kad jiems būtų šilta. O kuomet jiems atsibos žvalgytis į blizgantį sniegą, jūs nuvežsite juos į Kaliforniją, ar kitur, kur galės voliotis ant smelių ir gerėtis žalumynais. O mes tuo laiku dirbsime, dirbsime, kaip mulai, tai kodel taip yra, kad dirbam dieną-naktį ir vis nieko neturim, vis bedavojam, eimanuojam, kad sunku gyventi. Gi užderėjo visko gana daug, visi ponai gyrėsi gerais metais, o mes už viską taip brangiai mokame ir da vis brangsta. Sako, kad del pakėlimo muitų viskas da daugiau pabrangs.

Kodel mes dirbom, o jie dykavo ir gėrisi, kad šįmet turėjo gerus metus?

Pagalvok darbininke, kodel taip, — pamąstyk, ar visuomet taip turės būti? Protauk, skaityk darbininkiškus laikraščius, tarkis su kitais darbininkais apie savo reikalus ir veik, kad parazitai iš tavo prakaito, iš tavo darbo vaisių neaugintų sau pilvus, ne nēlebautų. Dirbk, kad tu būtum savininkas-kė savo darbo vaisių.

DAUGIAUS POLITINIŲ KALINIŲ.

Sulyg augščiausio Illinois valstijos teismo nuosprendžio, William Bross Lloyd kartu su kitais aštuoniolika darbuotojų turi eiti į kalėjimą ir ten reikės išbūt nuo vieno iki penkių metų laiko. Jie yra nuteisti už priklausimą prie Amerikos komunistų Darbininkų Partijos, nepaisant, kad toji partija jau seniai negyvuoja, bet visviena jie turi eiti į kalėjimą. Apkaltintųjų advokatas reikalavo, kad jiems būtų leista bent trisdešimt dienų sutvarkyt jų privatinis reikalas, bet teisėjas nei to nedaleido ir apkaltintieji tuoj po nuosprendžio išnešimui turi eiti kalėti.

NEAPLEISKIME "MOTERŲ BALSŲ".

Pastaruoju laiku "Moterų Balso" padėtis labai pablogėjo. Aukų veik neateina, arba visai mažai. Naujų prenumeratų irgi nedaug. Pavienių numerių platinimas nepergeriausias. Tai parodo, kad pas mus, draugės, stokuoja energijos ir pasišventimo tuose darbuose.

Mūsų organizacijoje randasi 95 kuopos, o pavienius "Moterų Balso" numerius platina tiktai 35 kuopos. O ką gi daro 60 kuopų? Ar jūs, draugės, manote, kad klasių kova pasibaigė, kad jau nematote reikalo skleisti apšvietą tamsesnių darbininkų tarpe? Ne, mūsų darbininkų klasės kova dar nepasibaigė, ir mes neturime laukti, kol kas mums iškovos didesnį duonos kąsnelį. Mes turime pačios dirbti tame kovos lauke ir kovoti del mūsų pačių ir del visos darbininkų klasės buvio pagerinimo.

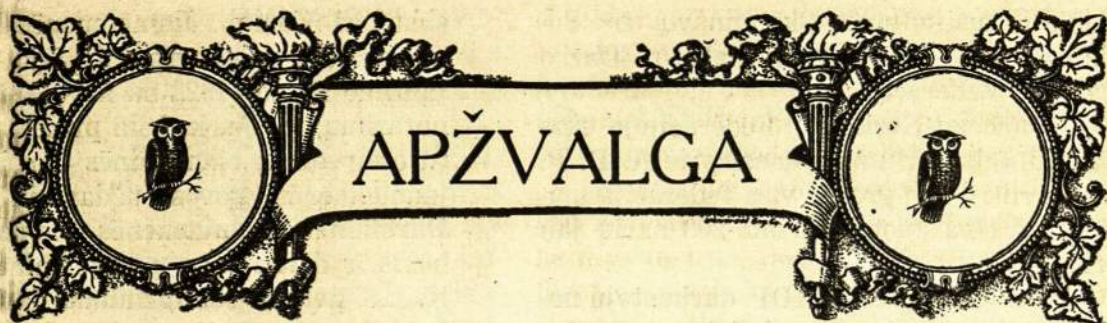
Mūsų organas "Moterų Balsas" yra kelrodys del mažiau susipratusių darbininkų. Todėl mes jo ir turime neapleisti, mes neturime duot jam užbaigti savo gyvenimo dienas. Mūsų pareiga dirbti ir dirbti del jo. Turime dėti pastangas, kad prikabinus kuodaugiausia naujų skaitytojų. Taipgi kiekviena kuopa pasibriežkite sau už pareigą išplatinti pavienių numerių nors 10 egz. kiekvienos laidos. Taip dirbdamos, mes sustiprinsime "Moterų Balso" gyvavimą ir tuo pačiu sykiu paskleisime darbinikiškos literatūros miniose.

Pažvelgkime mes į paskutinę "Moterų Balso" apyskaitą, ir pamatysime, kad mūsų organas paskendęs skolose. Ir jeigu mes nesiimsime darbo, nesistengsime sustiprinti jo, tai prieisime prie to, kad turėsime jį uždaryti. Draugės, neleiskime mes nueiti į tokias skolas, kad prisieitų uždaryti "Moterų Balsa." Draugės, dėkime pastangas, kad vienokiais ar kitokiais budais sustiprinti jį ir vel pastatyti ant tvirtų kojų.

Tikiu, kad jūs, draugės, perskaite šį pranešimą, suprasite, kokioje padėtyje dabar randasi "Moterų Balsas" ir tuoj pribusite jam pagelbon.

O. Šimoliumiutė.

"Moterų Balso" Adm.

BALTASIS TERORAS PRIEŠAIS ANGLIAKASIUS.

Po ilgos ir sunkios angliakasių kovos, dabar prasideda teismai. Kiekviena galima priemonė yra pavartojama priešais unijistus, o ypatinga domė kreipiama priešais žymesnius darbuotojus.

West Virginijos ir Ohio mainierių kova ir tvirtas pasiryžimas kovą laimėt netik gerai yra žinoma Amerikos darbininkams, bet ir viso pasaulio darbo minioms. Tose dviejose apielinkėse paskutinių metų kovoje net 631 unijistas darbininkas buvo kaltinami žmogžudystėse. Daugelis jų yra nuteisti ilgiems metams kalėti ir du darbininkai visam amžiui—Domininkas Venturata, buvęs unijos didžiausio lokalo prezidentu. Jis buvo žymus darbuotojas tarpe italų darbininkų. Antrasis, Dan Agosti, taip pat gerai žinomas unijistų eilėse. Jie abu kaltinami užmušime vieno straiklaužio, nors tikrų darodymų priešais juos neturėjo.

Herrino prisirengimas nubaut „kaltininkus“ da tęsiasi. Valstijos tyrinėtojai reikalavo, kad nebutų leista unijistams mainieriams užimt prisaikintųjų teisėjų suolus, nes unijistai gelbsti apkaltintiems.

Jeigu pavyks Herrino unijistus apkaltinti, tuomet galima tikėtis daugiau areštų ir kaltinimų, kaip laike streiko valdžia davė kasyklų baronams visą valstybinį aparatą kiek jis buvo reikalingas apginti kasyklų savininkų interesus, taip dabar valdžios teismai atsukti priešais tuos pačius streikierius. Darbininkams reikalinga stipri finansinė parama, nes kitaip negalės atremt visus puolimus.

ŠAUKIA GELŽKELIEČIŲ VIENYBĖS KONVENCIJĄ.

Vienuolikai tukstančių unijų lokalų tapo išsiuntinėta pakvietimai prisiųsti delegatus į Gelžkeliečių Vienybės Konvenciją, kuri turės prasidėt su devinta diena gruodžio mėnesio, Chicagos mieste.

Plenuojama busimoj konvencijoje suvienyt visas gelžkeliečių unijas Jungtinėse Valstijose ir Kanadoj į vieną galingą kuną. Paskutinis streiko pralaimėjimas aiškiausiai pirodė, kad vienintėlis budas atsispirimui priešais „open shop“ sistemą, tai sujungtos darbininkų spėkos. Aštuoniasdešimtas nuošimtis gelžkeliečių jau yra pareiškę simpatiją už sujungimą visų šešiolikos unijų į vieną. Taipgi eina smarkus judėjimas vienuolikoje vakarinių valstijų už vienybę, todėl yra viltis, kad tasai judėjimas duos pageidaujamų vaisių busimoje konvencijoje ir ateity gelškeliečiai bus daug stipresni kovoj už geresnias darbo sąlygas.

— :: —

AMERIKOS DARBININKŲ PARTIJA AUGA.

ADP. traukia aplinkui save vis daugiau ir daugiau naujų spėkų. Kaip vienintėlei darbininkų organizacijai, jai prisieina tarpe šios šalies darbininkų lošti vadovaujama rolė, kurią A. D. P. ir bando atlikti. Ne paisant areštų ir visų sunkumų, kurie prisieina mūsų partijai pergyventi, jos eilės vis eina stipryn. Stoją į ją darbininkai netik pavieniais, bet net ir ištisom grupėm.

Pereitą mėnesį prisidėjo prie A. D. P. Čecho-slavokų Federacija, taipgi prisidėjo Jungtinė Skandinavų Federacija, kuri su-

sidėjo iš susijungusių Skandinavų ir Socialistų Federacijos ir Socialistų Darbo Partijos Federacijos.

Francuzų Socialistų Federacijoje eina smarki agitacija už dėjimasi prie A. D. P. ir yra viltis, kad greitai visa federacija prisidės. Viena kuopa, turinti 200 narių jau prisidėjo.

Michigano areštai ADP. darbuotojų netik Partijos augimo nesulaikė, bet da žymiai ją Amerikos darbininkų akyse pakėlė.

—::—

LIETUVOS CENZURA.

Ligišioliai mums buvo žinoma, kad Lietuvoje darbininkų spauda nespėdavo pasirodyti, kaip tuoj ją valdžia uždarydavo. Per metus ir pusę laiko net penkiolika Lietuvos darbininkų laikraščių tapo uždaryta. Tuli iš uždarytų laikraščių neišgyvavo nei po mėnesį laiko, o jų leidėjai ir redaktoriai da ir dabar sėdi už Lietuvos "demokratiškų" grotų. Lietuvos kunigija išigalėjusi nepasiganėdina uždarinėjimu vien tik darbininkų laikraščių, kas tik bando ją kritikuot, tuoj tam uždaro burną. Pranešama, kad "Tėvynės Balsą", kuris buvo organu kunigo Tumo, Smetonos, Voldemaro ir kitų, valdžia uždarė už jos kritikavimą. Valdžia elgiasi visai kunigiškai, piliečiai turi teisę tiktai klausyt paliepiimų, o jeigu bandys tuos paliepiimus kritikuot, tuomet prasižengia priešais įstatymus.

Jeigu jau Tumo ir Smetonos laikraštį uždarė, tai ką-gi kalbėt apie darbininkų spaudos laisvę.

—::—

PIRMAS LIETUVOS KOMUNISTŲ JAUNUOMENĖS SAJUNGOS SUVAŽIAVIMAS.

Iš atsibuvusio suvažiavimo Rugsėčio mėnesį nutarimų, matome, kad Lietuvoje komunistinis judėjimas tarpe jaunimo yra pusėtinai prasiplėtęs. Suvažiavime dalyvavo atstovai nuo Kauno ir Šiaulių rajonų ir Vilniaus sryties. Apart daugelio kitų svarbių nutarimų ir reikalavimų randame:

"Pirma L. K. J. S. konferencija iš-

einant iš Komun. Jaunuomenės Internacionalo 2-jo kongreso ir 3-jo Tarpautinio Biuro (1922 m. kovo 18-23 d.) nutarimų, randa, kad iki prolet, diktatūros įvedimo, ekonominės darbininkų jaunuomenės kovos uždaviniu yra: **Darbininkų jaunuomenės ekonominis buvis ir darbo sąlygų pagerinimas, L. K. J. S. įtekmės sustiprinimas darbininkų jaunuomenės tarpe ir plačių jos sluogsnių įtraukimas į kovą už galutiną darbininkų klasės išsiliuosavimą.**

Vedant ekonominę kovą, statant tam tikrus, konkrečius opiausius reikalavimus ir kovojant už jų įgyvendinimą, reikia aiškiai suprasti, jog buržuaziniai buožinėj valstybėj, viešpataujant kapitalistinio gaminimo būdai, kuris išnaudojimu ir pelnu remiasi ir ypatingai minėto gaminimo būdo iširimo metu, žymesnis darbininkų jaunuomenės buvio pagerinimas neįmanomas. Tik nugalėjęs proletariatas, nuvertęs buržuazijos valdžią ir panaikinęs išnaudojimą žmogaus žmogumi, kartu su visu ukio surėdymu, pilnai praves jaunuomenės darbo organizaciją **komunizmo pamatais.**"

Toliaus randame, kad L. K. J. S. pasibriežia už pareigą kovot už tuojauntinius jaunuolių buvio pagerinimus.

Iš raportų matome, kad Lietuvos darbininkų jaunimas yra baisiausiai išnaudojamas. Pas kaimo buožių jaunuoliai priversti dirbti po 12-15 valandų per dieną. Užmokesnis už darbą labai menka, taip kad apie žmoniškesnį apsirengimą ir kitas reikmenis iš to uždarblio negalima nei svajot.

Apie darbo amžių jaunuoliai nusistatė sekamai:

"Pilnas darbininkų jaunuomenės, nepasiekusios 14 metų amžiaus, darbo išnaudojimo uždraudimas. Visi jauni darbininkai-kės, nepasiekusieji 14 metų, paliuosuojami nuo darbo ir tuojaus pavedami į mokyklą."

Ar Lietuvos buožių valdžia pildys šiuos teisingus jaunų darbininkų reikalavimus,

tai lengva į tai atsakyti, nes buožėms reikalingi piemens, pusbernai ir visoki tarnai, o mokyklose vieta tik buožių vaikams.

—::—

ATSIDARĖ KETVIRTAS KOMUNISTINIO INTERNACIONALO KONGRESAS.

Septintą lapkričio Rusijos liaudžiai apvaikščiojant penkių metų sukaktuves Sovietų valdžios gyvavimo, Petrograde atsidarė kongresas. Kongreso atydarime Leninas savo kalboje perbėgo Rusijos ekonominę padėtį, pabrieždamas, kaip Rusijai reikalinga paskola delei greitesnio šalies ūkio atbudavojimo, bet negaunant iš užsienio paskolos, prisieina šaliai verstis nors ir lėtesniais žingsniais. Taipgi pabriežė, kad ekonominis ukis žymiai yra pagerėjęs. Už poros dienų kongresas persikėlė iš Petrogrado į Maskvą. Kongrese dalyvauja tris broliški atstovai ir nuo Amerikos Darbininkų Partijos. Jais yra A. Trachtenberg, M. Bedacht ir J. Cartwright.

Pasiuntimas atstovų į ketvirtąjį kongresą reiškia artimesnį susijungimą Amerikos darbininkų judėjimo su komunistiniu Internacionalu.

Šie įvykiai turėtų išaiškinti tiem draugam bei draugėm svarbą A. D. P., kurie da ir po šiai dienai vis ieško "centristų", kad jiems beieškant jų patys pasilieka užu sienų darbininkiškojo judėjimo.

—::—

ORGANIZUOJASI DARBO PARTIJA.

Amerikos Darbininkų Partija remia organizavimąsi Darbo Partijos ir ji dėsi visas pastangas, kad įeit į ją. Tikra Darbo Partija gali būt suorganizuota tiktai per pačias darbo unijas tad ir iniciatyva organizavimui Darbo Partijos gimė iš unijistų. Mainierių, Amalgamaitų, gelžkeliečių ir daugelis kitų unijų karštai remia jos organizavimąsi.

Darbo Partijos organizavimas yra būtinai reikalingas Amerikos darbininkų judėjime, kad pasekmingai sukristalizavus visas dirbančias spėkas į vieną didžiulį politinį aparatą, su kurio pagalba lengvai būtų galima atsispirti priešais kapitalistines

politines partijas. Paskutiniai puolimai ant organizuotų darbininkų verčia daryti naujus žingsnius pasekmingai kovai, todėl ir tvėrimas Darbo Partijos yra vien tik išraiška atbundančių darbo masių Amerikoje.

Organizuotis Darbo Partijai nereiškia, kad Amerikos Darbininkų Partija turės paliaut gyvavusi. Darbo Partija negalės atlikti tą, ką atlieka A. D. P. kaip kad A. D. P. negali atlikti to, ką turės atlikti naujai proponuojama partija. Dabar mūsų atyda turi būt atkreipta į darbo unijas, kad jos, kur galima, darytų spaudimą; kad steigiamoj konferencijoj, kuri turės įvykti 11 dieną gruodžio mėnesio, Chicagos mieste, būtų priimama ir Amerikos Darbininkų Partija. Mūsų partija tenais turi įeit ir stengtis, kad Darbo Partijos programos būtų priimta kaipo klesinės kovos programos ir jos vairas patektų į pačių darbininkų rankas.

—::—

TOLIMŲ RYTŲ RESPUBLIKA NUSPRENDĖ SUSIJUNGT SU SOVIETŲ RUSIJA.

Tautinis Seimas priėmė rezoliuciją, kurioje pareiškiama susijungimas su Sovietų Rusija. Savo vidurinių reikalų tvarkyme turės autonomiją, bet visuose svarbesniuose klausimuose veiks kartu su Tarybu Rusija, kaip ir Totorių respublika yra susijungusi.

Tolimų Rytų Respublikos prisijungimas prie Sovietų Rusijos parodo, kad darbininkų valdžia silpnesniųjų tautų klausimą riša ne ginklu, kaip kad dedasi Anglijos, Francijos ir Amerikos kolonijose, bet leidžia patiems gyventojams nuspręsti.

—::—

"DARB. TIESA" PALIOVĖ GYVAVUSI.

"Darbininkų Tiesa" su numeriu 38 sustojo gyvavusi. Priežastis sustojimo —stoka finansų. Direktorai nutarė ją sulaikyti ir skaitytojams atlyginimui pasiulė "Laisvę", arba "Vilnį". Iš paduotų viso laiko jos gyvavimo apyskaitų, pasirodo, kad ji visą laiką pasilaikė vien tik iš aukų. Per jos gyvavimo perijądą sueikvota pusėtinai

daug pinigų, kuriais daugiausia pasinaudojo Intertype Co., kuriai įmokėta 976.50 ir American Type Foundry Co., kuriai irgi įmokėta 592. Kompanijos savo mašinas, žinoma, atsiims, o įmokėti pinigai dings. Taipgi dings daug paskolų ir apie už \$2,000 parduotų šėrų.

Gaila, kad tiek triuso ir spėkų sueikvotų turi žūti, bet kitaip ir būt negalėjo,— „Darbininkų Tiesai“ gyvuot pamato nebuvo. Laikraštis pasilaikyt aukomis ir paskoloms gali tik mėnesį kitą, bet ne ilgam, nes aukautojai per ilgą laiką pavargsta ir laikraštis turi mirti. Tai buvo mažai apgalvotas žingsnis, todėl to žingsnio darytojais gavo skaudžią lekciją.

—::— ŠEIMYNOS NYKSTA.

Juo toliau tai vis daugiau nugąstavimų girdime, kad šeimynos nyksta, tautos eina prie išsigimimo ir t. t. Daugiausia tų nugąstavimų girdime iš Francijos buržuazijos lupų, bet paskui Franciją seka ir kitos šalys, Amerikoje gimimų skaitlius žymiai mažėja, nes daugiau pasiturintieji amerikoniškai daugiausia šeimynos aukli tik po du kūdikius, didelės šeimynos aukli daugiausia ateiviai ir ukininkai, bet pradeda apsiireikšti šeimynų apribavimas ir tarpe ateivių.

Katalikų savaitraštis „American“ šiuo klausimu labai susirūpinęs; jis nurodo aštuones aierių ateivių šeimynas, kurios turėjo 52 kūdikius, bet iš tų 52 tiktai 19 apsivedė ir turėjo tiktai 19 kūdikių.

Katalikiškas „American“ bando surasti priežastis šeimynų nykimo, tai būtent, kad žymus merginų skaitlius eina mokytojauti ir pasilieka senmergėm ir vyriausia priežastis, tai, kad merginos gauna geras algas ir jos velija geriau dirbti kontorose, biuruose ar kur kitur, negu rūpintis ideališku šeimynos židiniu. Taipgi „American“ nurodo, kad jeigu ne sodžius, tai ištisi miestai išnyktų.

Buržuazija ieško šeimynų nykimo priežasties merginų auklėjime ir jų didelėse algose, bet visai nenori prisiminti į pa-

čias pamatines priežastis šeimynų irimo. Juk moteris atsisako nuo skaitlingų šeimynų ne dėl jų didelių algų, bei prasto išauklėjimo, bet dėl materialistinių sąlygų. Dėl tos pačios priežasties ir daugelis vyrų atsisako nuo apsivedimo. Šiandieną Jungtinėse Valstijose moteris sudaro jau 35 nuošimtį pramonės darbininkų ir labai mažas nuošimtis vyrų darbininkų pajiegia užlaikyt moterį ir kūdikius namieje. Ejimas moterų į dirbtuves, neapsaugojimas kūdikių valstybės lėšomis, tai ir naikina šeimynų skaitlių, nors tas buržuazijai ir labai nepatinka.

—::—

JUNGTINIŲ VALSTIJŲ MOTERYS KOVOJA UŽ LYGIAS TEISES.

Nacionalė Moterų Partija atsibuvusioj konvencijoj Washingtone, nutarė kovot už lygias politines teises visoje šalyj. Jungtinių Valstijų moterim jau 1919 metais likosi suteikta balsavimo teisės, bet da net 42 valstijose įstatymų keliu yra įvairių apribėjimų jų teisėm. Moterų Nacionalė Partija pasibriežė kovot už panaikinimą bent kokių skirtumų tarpe vyro ir moteris įstatymų keliu. Jos kovos už lygybę netik politinėj dirvoj, bet „divorsų“ įstatymuos, šeimynos auklėjime, kad moteris prie kūdikių turėtų tokias pat privilegijas, kaip ir vyras. Taipgi jos pabriežia, kad moteris darbininkės nereikalauja jokių specialių industrijoje apsaugojimų ir t. t.

Darbo vedimui nutarta šiais metais surinkti 85,000 dolerių ir sekančiais metais \$65,000. Reikia pažymėti, kad šioje kovoje darbininkės nedalyvauja. Ten susispietę tiktai buržuajės moteris, kurioms darbininkų reikalai neapeina.

—::—

FRANCIJOJ SVARSTOMA MOTERŲ TEISĖS.

Francijos parlamento žymesnysis butas perleido sumanymą, kuriuo būtų suteikiama moterims lygios politinės teisės, bet nėra vilties, kad tasai sumanymas pereis per senatą.

Senujų tradicijų garbintojai argumentuoja, kad politinės teisės naikintų moteryse švelnumą, jų pagarbą vyrų akyse ir taip toliau. Jie sako, kad moteris ranka tinka tiktai būt vyro lupomis bučiuojama, o ne balsų į skrynutę metimui. Žinoma, kalba eina tiktai apie moteris aristokrates ir plutokrates, darbininkės neimama atydon, nes suteikimą balsavimo teisių svarsto ne darbininkų atstovai, bet buržuazija. Buržuazija visose šalyse lygiai moteris laiko tik už naminių gyvų papuošalą. Tiktai darbininkai ir darbininkų valdžia teikia moterei lygias teises, kaipo lygiam draugijos nariui, todėl ir Francijoje moterims lygių vietų draugijoje suteiks ne Francijos buržuazinis parlamentas su kitais oficialiais, bet Francijos proletariatas.

—::—

PIRMUTINĖ MOTERIS AUGŠČIAUSIA-ME TEISME.

Pone Florence E. Allen paskirta užimt aukščiausio teisėjo vietą Ohio valstijoje. Tai yra pirmutinė moteris Jungtinėse Valstijose, kuri užims aukščiausio teisėjo vietą. Pone Allen pirmiausia buvo teisėja kriminaliame teisme Clevelando mieste; pirm to ji užsiėmė advokatyste ir smarkiai kovojo už moterų teisių sulyginimą; da anksčiau buvo muzikantė.

Praeituose rinkimuose likos išrinkta kelios moterys į legislaturą ir pone Winifred Mason Huck išrinkta į kongresą. Pone Huck žada reikalaut, kad ateityje kuomet šalis rengsis į karą, kad karo paskelbimas būtų paleista visuotinam piliečių nubalsavimui.

—::—

LIETUVOJ RENGIAMA DIRVA ŽYDŲ PAGROMAMS.

Iš Lietuvos laikraščių tenka patirti, kad Lietuvoje juodašimčių-patriotų organizacijos suka sau biaučius lizdus. Idant nukreipus nesusipratusios liaudies atydą nuo pamatinių skurdo priežasčių verčiama visa kaltė ant žydų, būk tai jie yra kaltininkais augštų pragyvenimo kainų ir kitų sunkumų.

Iš pranešimų matome, kad Kaune platinasi lapeliai užvardinti "Piliečiai." Tuose lapeliuose grumuojama žydams dievo bausmė, kuri bus "mūsų rankomis atlikta." Užbaigiama paprastais patriotiniais šauksmais "Lai gyvuoja nepriklausoma Lietuva be žydų—judų! Žydai liaukitės mus erzinę ir rimtai pagalvokite kas jus laukia!"

Lietuvos krikščionių-artimo meilės saugotojų valdžia nepajiegia surasti tųjų lapelių leidėjus bei dalintojus, vargu ji ir stengsis tai daryti, nes patys buožės turi jieškot kokios-nors išėities, kad nukreipus liaudies kerštą nuo tikrųjų kaltininkų. Juk taip buvo carinėje Rusijoje, taip dedasi ir dabartinėje Lenkijoje. Lietuvoj spekuliacija užsiima daugiausia kunigai, ministriai ir buožės, na, o prie to ir žydėliai neatsilieka, bet apie šmugelninkus tautiečius ir katalikus tasai juodašimtiškas lapelis tyli.

Lietuvos valdžia neva kovoja su spekuliacija, bet ji kovoja ne tam, kad ją sustambdžius, bet tik del žmonių akių.

VISŲ LMPS. NARIŲ DOMEI.

Draugės, L.M.P.S. Pildomasis Komitetas nutarė perkeisti "Moterų Balsą" į "Darbininkų Balsą." Tai pagal jo tarimą su sausio mėnesiu, 1923 metų, pradės eiti mūsų organas po nauju vardu: "Darbininkų Balsas." Tatai draugės nepamirškime, kad sulaukdamos naujų metų, sykiu sulauksime ir savo organą nauju vardu: "Darbininkų Balsas".

Antras Pildomojo Komiteto tarimas taipgi yra svarbus, todėl mes ji turime gerai išitėmyti. Taipgi yra nutarta perkelti L.M.P.S. agitacijos sąvaite iš spalio mėnesio į kovos mėnesį.

Taigi, 1923 metais L.M.P. Susivienijimas apvaikščios savo agitacijos sąvaite kovo mėnesyje, pradedant su 8 diena. Mat, ta diena yra viso pasaulio darbininkų moterų diena.

O. Šimoliūniūtė.

L.M.P.S. Centro Sekretorė.

MEILĒS PASEKMĒS

A. A. V.

Jaunas, vos dvidešimties vienu metų, Antanas Šmitas kareiviškuose rubuose vikriai sukiojasi prieš veidrodi, taisydamas ant savęs tai diržą, kepurę ar kitką. Senis tėvas stovi ranką iširėmęs, rukiudamas cigarą, šaipydamas-gerėdamas sunum kareivio mundieriuoj. Tik viena seniukė vaikščioja kampas nuo kampo, kad ir dirba, bet darbas nesiseka: krinta iš rankų, kuriom užaugino savo vienintėlį sūnų, ir štai dabar turi išleisti į nežinomą šalį—karėn. “Dieve, gal jau daugiau nebeteks ir matyt,” — mastė slėpdama ašaras nuo sūnaus. Bet sūnus tai pastebėjo.

— Mamyt, tu verki, — atsigrižęs prakalbėjo, ir staiga jo paties ašaros pradėjo riedėti per veidus.— Juk porą dienų atgal, pati raginai įsirašyt...

— Taip, suneli, raginau po kunigėlio karšto pamokslo, kuris ragino varde Dievo ir tėvynės eit, bet dabar pradedu kitaip manyt: kurie daugiausia ragina, patys bėga nuo jos...

— Tylėk! Tau tą “protą” suteikė Fredrikas, ar panašus, — suriko senis, kad nei nejučiom iškrito iš dantų cigaras.

— Na, ką jūs čion pradedate pyktis, — įsikišo Elžbieta,— tėve, verčiau pasiimk cigarą nuo divono, ba gaisrą padarysi, — juokavo.

— Tu irgi gera, žiurėk, kad tas tavo numylėtinis čion daugiau nepasirodytų. Kitaip, aš jį policijai atiduosiu. Per jo kalbas daugel jaunikačių pasidarė slekeriais. Aš jį...

Elžbieta pažvelgė į laikrodį. Buvo jau šešios — greit išbėgo lauk.

— Neik į vidų, ba gali gauti į kailį nuo įpykusio tėvo, — persergėjo Fredą.

Fredas už valandėlės atsidūrė šalyj miesto, kur matėsi ir daugiau jaunimo: vie-

ni linksmai žaidė, bet daugelis buvo nusiminusių, nes už dienos-kitos reikės atsiskirti su mylimais ir važiuot. Kur?...

Saulė pamažu slinko pildama blizgančius spindulius ant tekančios upės vingiuojančių bangų. Ant kranto giliai užsimastę Fredas su Elžbieta sėdėjo.

— Mieloji, — pratarė Fredas, — aš permainingiau savo mintis; aš ryt eisiu į rekrutavimo stotį prisirašyti į armiją.

Elžbieta iš džiaugsmo puolė glėbin ir ilgai jį bučiavo. — Aš busiu ištikima tavo meilei. Tau tik vienam, girdi- Tau vienam.

* * *

Už jurių, nežinomuose laukuose, ankstyvam ryte, matėsi žmonių šešėliai: penki stovėjo surištom užpakaly rankom, toliaus matėsi neramiai vaikščiojant da trys žmogystos.

Vienas iš surištų labai verkė, visas drebėjo, kaip apušės lapas. Tai buvo jaunasai Šmitas.

Surištus palaimino kunigas į “amžinastę” ir už valandėlės pasigirdo šuviai, nuo kurių balso pasikėlė paukščių pulkai.

Maršuojanti nuo to įvykio pašnabždom klausinėjo vienį kitų: už ką?

Fredrikui nesunku buvo įspėti, nes jis per kelis mėnesius bebudamas geležinėj disciplinėj visko patyrė. Juk vyresnieji prikibdavo net prie veido išreiškos: “Aš nemyliu to tavo suraukto veido.” O jeigu žodį kitą ištars, tai atsisveikink su pasauliu.

Po šio ryto įvykio Fredas jautėsi labai neramiai. — Ką jo tėvai darys ir kaip jie jausis sužinoję apie tai, — mislijo sau.

Sulaukę nakties, gavo įsakymą traukt artyn kovos lauko.

* * *

Jau pradeda aušra švist pro medžių viršunes, o klony matosi daugybė tartum

kupstelių, ant kurių varnai šokinėja. Tai per šį klonį naktyj perėjo karės giltinė sukruvinu dalgiu, palikdama savo aukas. Negyvi ilsisi, o sužeistieji šaukia pagelbos.

Praslinkus keliom valandom Fredas pabudęs tartum iš sunkaus miego žvalgosi nežinodamas kur esąs ir kokiame padėjime. Kadangi buvo labai silpnas, tai ir vėl užmerkė akis. Ant rytojaus atbudęs sužinojo, kad nebeturi abiejų kojų.

— Kas su manim pasidarė, kas pasidarė, — suvaitojo kaip mažas kudikis.

— Nusiramink, — kas tai priėjęs subarė.

Dabar prieš jo akis atsivėrė bedugnė vargų ir jis troško geriau numirti, negu gyventi tokiaime padėjime. — Ne, aš nenoriu gyvent, — sušuko jis.

Ramino jį stovinti šale lovos slaugintoja.

— Juk vistiek, — raminosi pats save, — galėsiu, kad ir be kojų gyvent. Jinai neišsžadės manę; juk jinai mane taip mylėjo... Aš del jos ir praradau kojas, — klajodamas kalbėjo. Pamaži iš užanties išsitraukęs mažytį paveikslėlį karštai bučiavo iki vėl užmigo. Tik retkarčiais jo išgąstingas veidas trukčiojos, tai vel linksma šypsa perbėgdavo; matomai sapnavo džiuginančius sapnus.

Kuomet Fredas kovojo su mirčia minėdamas savo mylimos vardą, Elžbieta krikštavo, kai lakštingala su nauju myliuoju.

Vakare automobilius nužė, o ji linksma įbėgo į kambarį pas motiną, kad pasidalint šios dienos išpužiais. Bet oh! kaip persigando pamačius motiną gulinčią be žado.

— Jau per vėlu, — pratarė daktaras besitrusdamas.

— Motynit, motynit, — parpuolus draskė krutinę.

Ant divono gulėjo suglamžytas laiškas. Paėmus perbėgo akimis, apsistojo ant pasakutinių žodžių:

...“Antanas atidavė savo gyvastį už tėvynę, kaipo karžygis.”

Milžinas laivas per mėlinuojantį vandenį — tartum su dangum susiliejusį — snio-kštė bangų supamas.

— Prabėgo du metai, bet per tuos metus daug kas persimainė. Du metai atgal vežė tukstančius sveikų tvirtų, pačiame žydėjime jaunikaičių, o dabar parveža atgal paliegėlius. — Tėvynę už tukstančius mylių gynėm nuo priešų, — šypsojos Fredas, — na ir apgynėm...

Neišsaukęs iš nieko kalbos jis nukreipė savo dideles akis į siaučiančias bangas, kuriuos tartum viliojo jį savo glėbin. Jame pynėsi mintys ir gimdė norus pult jų glėbin, kad bučiuotis, myluotis ir užmigti amžinai.

Netolimais jo atsisėdo jauna, bet išbalus kaip drobė, mergina, su kūdikiu ant rankų. Toliau pasigirdo dainų aidas koku tai keistu balsu. Fredo mintys apsistojo, jis galva palingavęs užsigrižo ir giliai užsimastė. Prieš jo akis atsitojo praeitis nuo jaunų dienų iki dabar. — Kas bus toliaus, kur prieglaudą gausiu. — stovėjo priešais jį klausimas, kurio jis nepajiegė išrišti. Dirbti negalėsiu, pinigų neturiu.

Tik viena mintis jį ramino, butent, mylimoji Elžbietytė. — Bet kažin, — abejojo. — Juk išvažiavus ne vieno laiško nuo jos negavau. Nejaugi ji pamiršo? Ne! Ne! Tai negalima daleist. Ji manę taip mylėjo lygiai, kaip ir aš ją, — jis mastė.

* * *

Tam tikrojam prieglaudoj, po ilgos kelionės, Fredas ilsėjosi, geisdamas kuogreičiau sia pasimatyti su Elžbieta.

Pagyvenęs kiek laiko persimainė: apie širdį tartum šaltas žaltys vyniojos, neduodamas ramumo, kuomet apie ją pamislin-davo. Gal širdis nujautė...

Galop po keletos dienų sužinojo visą teisybę: ji vedus su kitu ir juodu laimingi.

— Gyvatė, — prakošė pro dantis. — Nesidžiaugsi ir tu savo gyvenimu, — šnibždėjo jisai. Kiek nusiraminęs, tartum per sapną klajojo: Štai tos veidmainės meilė! Išvažiuojant prisiegdavo būt ištikima, bet kaip greit peržengiau jos slenkstį, taip greit pamiršo ji mane. Lai džiaugiasi...

Subatos popietyj, ant didžiulės gatvės, didelis judėjimas žmonių. Prie krautuvijų, kur prikrauta šilkais, auksu ir kitokiais brangumynais, sėdi karės veteranai be rankų, kiti be kojų, laukiant, kad pareinantieji numestų centą-kitą. Savininkai krautuvijų su panieka žiūri į sėdinčius, mat skonį gadiną jiems.

Štai jauna pora, susikabinę rankom, sustojo prie sėdinčio bekojo; vyriškis įmetė baltą pinigėlį į kepurę, sėdintis pakėlė nedrąšias akis į viršų, kad padėkavojus už almužną, jo akys susitiko su pažįstamom, kitą kartą nubučiuotomis akimis. Moteriškė sudrebėjo.

— Kas tau mieloji, — nustebęs vyriškis užklausė.

— Aš?... Ne, aš tik taip sau, — susimaišius — einam greičiau iš čion.

Nuėjo.

Ilgai tas ubagas ypatoj Fredo žiurėjo į nueinančius, kol jie nesusimaišė su minia.

— Ne žodžio... Tai manoji meilė ir jos pasekmės, — pažvelgęs ant savo kojų nesanančių, Fredas mąstė.

ŠIS PASAULIS.

Šis pasaulis platus, margas,
Bet čia yra didis vargas;
Vieni linksmintas, puotauja,
Kiti vargsta, elgetauja.
Turčiams dienos yr' laimingos,
O vargdieniams pragaištingos;
Turčiai turi didžią galę,
Ant vargdienių visą valią:
Jie vargdienius pasikinko
Ir vedžioja kur jiems tinka.
Jie visaip mumis baugina,
Kaip sumano, taip kankina,
Rengia kares pragaištingas,
O vargdienis nelaimingas
Eina žudyt savo brolių,
Nors už jurų labai toli.
Ir tai vis dėl turčių labo
Žudo brolis, brolių savo.

Turčiai linksmi juokias, šneka,
Kad vargdienių kraujas teka,
Arba sužeisti vaitoja, —
Turčiai ant to neatboja.
Ir našlaičiai verkia, šaukia,
Kad pagalbos nesulaukia
Nuo savo duonos davėjo,
Del beširdžio kapitalo
Jis padėjo galvą savo;
Taip tai vis kas dieną buna —
Milionai žmonių žūva.
Sąkyk kas yra kaltas?
Ar čia kalti turčiai ponai?
Ar vargdienių milionai?
Gal pasaulis yr užburtas,
Kad vargdienis būtų kurčias.
Taip, pasaulis yr užburtas,
Bet vargdienis nėra kurčias;
Jis jau bando akis prausti
Ir despotų nebeklauso,
Mato švintantį rytojų,
Stato laisvą, linksmą rojų.

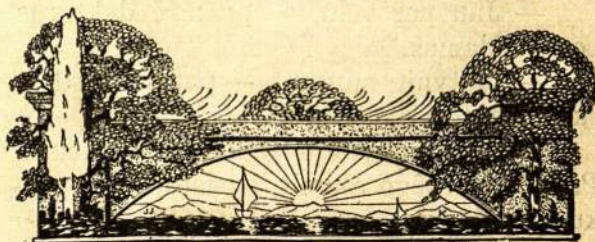
Senulelis.

TEGUL ŠVINTA.

Tegul švinta Naujas Metas,
Tegul aušta skaisčius rytas,
Lai išnykst' vargų verpetas
Ir mūs buvis suvaržytas.
Naujo Meto skaisčios dienos
Lai pralinksmina pasaulį,
Ant šios žemės lai kiekvienas
Mato šviečiant tiesos saulę.

Buolio Sūnus.

ŠEIMININKIŲ SKYRIUS

LENGVAS IR GERAS MAISTAS.

Išvirink kelis neluptus barščius. Atskiram puodely įdėk porą šaukštų sviesto, įpiaustyk cibulį ir kuomet cibus bus gerai sušutęs ir barščiai išvirę, nulupk barščius, supiaustyk smulkiai ir iššutytus cibilius su sviestu supilk ant barščių. Labai gerai įdėt porą šaukštų rukščios smetonos.

Šiaip darant barščius, į atskirą puodelį išvyrk kopusto žiedų ir nusunkus skystimą, užpylk to paties sviesto su cibilium. Taipgi išvyrk bulbių ir turėsi gerą daržovių vakarienę ir greitai pagaminamą. Druskos ir pipirų dėk sulyg skonio.

LAPŲ SRIUBA (SPINAKŲ).

Gerai nuplovus lapus supiaustyk smulkiai ir užpilk verdančiu vandeniu. Apie po penkių minučių, vandenį nusunk, vėl nuplauk ir sudėjusi į verdamąjį puodą, užpilk vandeniu, įdėk supiausčius svoguną, pipirų, druskos, lapelių ir sulyg skonio rūgšties (geriausia citrinos rūgštis). Virink apie 15 minučių, paskui įdėk gerai sukapotą (išvirtą) kiaušinių, smetonos ir duok į stalą.

K. B.

—:—

Daugelis gospadinių turi paprotį būt "amerikoniškom" laikant langus užtrauktus palomis (shades) ligi pusei langų, tas žinoma sulaiko saulės spindulių įėjimą ir kambarį laiko prietamsėj. Niekuomet negali būt per daug šviesos ir laikymas uždengtų langų yra labai peiktina, nes kenkia sveikatai.

Barbora.

KORESPONDENCIJOS

DETROIT, MICH.

7 d. spalio, L. M. P. S. 17 kp. buvo parengusi vakarą. Perstatyta trumpas veikalukas "Žingsnis Pirmyn" ir vėliaus tęsėsi šokiai; publikos buvo stebėtinai mažai, nežinia priežasties, rodosi oras buvo neblogas ir jau nešilta, taipgi jokio kito parengimo tą vakarą nebuvo išskyrus katalikus, kuopai turėjo nuostolių apie \$50.00, tai yra didelis smugis, gal, toliau kuopa išsižadės rengti šokius, nes matyt, kad publika įdomauja svarbesniais dalykais, o ne šokiais.

Agitacijos savaitėje buvo surengta prakalbos bendrai su A. D. P. L. S. kp. Publikos atsilankė vidutiniškai, tik mūs draugių tai maža dalis lankėsi ne kurios draugės buvo priešingos, kad rengiama bendrai su taja kuopa., gal tik todėl ir nesilankė, tas yra labai peiktina. Laike prakalbų buvo renkama aukos lėšų padengimui; surinkta \$14.01.

13 d. spalio draugės nutarė, kad "M. B." būtų parduodamas tik po 15 centų kaip ir paprastai. Tuomi manyta, kad bus galima daugiau laikraščio paskleisti, o nedateklių kuopa apmokės.

Gruodžio 16 d. bus perstatyta veikalas "Ne-

pakeliama Našta". Tikimasi geresnių pasekmių, negu buvo paskutinį kartą.

Jau atsidarė lavinimosi mokykla, kuri įvyksta kas paskutinę pėnyčią kiekvieno mėnesio. Vieną kartą jau įvyko, tai atsilankė vos 11 draugių ir tai beveik pusė tų draugių, kurios peritą susirinkimą įsirašė į kuopą, o kur mūs senesnės narės? Ar mes, draugės, viską žinome, kad nenorim lavintis? Turėtume neatbutinai nors vieną kartą savaitėje turėti mokyklą ir studijuoti darbininkų reikalus, nes tas mums yra svarbiausia. Jeigu mūs draugės ir toliau tik tiek kreips atydos į lavinimasi, tai yra blogas apsi-reiškimas, gal yra draugių, kurioms aplinkybės nepavelina, bet yra ir tokių draugių, kurios galėtų lankytis, o gal draugės mano, kad jau viską žino ir sako ką aš ten išmoksiu, bet klysta taip manydamos, — da mes nieko nežinom, o to žinojimo mums reikia labai daug, tik netingėkim pašvesti nors vieną vakarą į savaitę tam darbui, o už kokio laiko pamatysim vaisius. Vieną kartą ar du atsilankius tai nieko negalima išmukti; nepamirškime draugės savo pareigų.

L. M. P. S. 14 kp. Korespon.

LOS ANGELES, CAL.

Spalio 28 dieną atsibuvo L. M. P. S. 66 kp. agitacijos savaitės vakaras, nors turėjo įvykti ankščiau, bet, kad buvo renka bendrai su A. L. D. L. D. 145 kp. tai ir prisiėjo nutęsti ilgiau, nes buvo laukiama paskaitų iš A. L. D. L. D. centro, bet prisiėjo apseiti be paskaitos. Vakaras nusišė gerai, draugas S. Šmitas pasakė trumpą prakalbėtę, po to sekė dainos ir muzika, kurias atliko draugė J. Segevičiūtė. Pelno šis vakaras davė tik 15 dolerių su centais. L. M. P. S. kp. savo dalį pelno nutarė paaukuoti politiniams kaliniams. Pridedant dar iš izdo, kad padarius 10 dolerių. Gal ir A. L. D. L. D. tą patį padarys. Taipgi 66 kp. nutarė paaukuoti 15 dolerių "Moterų Balsui", ir nutarė rengti žiurkštų balių Naujų Metų vakare. Pelną nuo baliaus skirs Lietuvos Politinių Kalinių Fondui.

Jau buvo rašyta "Moterų Balse", kad nekurius narės buvo užsimanusios prašalinti iš kp. vieną narę, bet, kad tą jų neapgalvotą užmanymą narės nerėmė, tai jos ir išėjo prieš visą kuopą. Viena moterėlė net per stubas lakstė, atkalbėdama nares iš kuopos ir šmeiždama, bet susipratusios moterys nekreipė domės į ypatingumus, dirba visuomenei naudingą darbą, todėl ir veikimas nemažėja, bet gerėja. Narių skaičius nesumažėjo, nors kelios pasitraukė iš kuopos, bet į jų vietą kitos atėjo ir dirba su pasišventimu dėl visų gerovės.

L.M.P.S. 66 Kp. Narė.

Nuo Red.— Draugės rašydamos korespondencijas iš organizacijų darbuotės, butinai turėtumet parašyt kiek nors ir apie moterų darbo

salygas, kaip tai: kokius moterys darbus dirba, apie uždarbį, darbo valandas, ar darbininkės priklauso į uniją, koks solidarumas tarpe darbininkių ir taip toliau. Tokios korespondencijos žymiai pajvairintų mūsų laikraštį ir jis lengviau platintusi tarpe darbininkių.

—:—

DETROIT, MICH.

Fracijinė kova tarpe LMPS. narių dar vis nepaliaujaėjusi ir atrodo, kad tam nesimato dar galo. 10 d. lapkričio įvyko LMPS. 17 kp. susirinkimas, kuriame "kairiosios" sudarė didžiumą savo šalininkių. Kaip ir paprastai, neapsieita ir šiame susirinkime be triukšmo. Pirmiausia sukelta triukšmas dėl suspensavimo P. Masienės: mat, d. P. M. buvo apšmeižta už nusukimą LMPS. Centrai pinigų apie \$4, bet d. P. M. pristatė pakvitavimus iš Detroito ir Brooklyno krasų, kad pinigai buvo pasiūsti, rodosi ir tokį suspensavimą turėjo atšaukti, bet neatšaukė.

Svarbu pažymėt būtent tai tas, kad neseniai prisirašius tulai narei prie kuopos laike d. Dėdelės prakalbų, viena iš "kairiųjų" susitikusi tą narę užklauskė: "Ar jau ir tamista prisirašiai prie LMPS.? Tai be reikalo, mes ir tave mesime lauk." Reiškia, mes narę iš kuopos ir vien tik už priklausymą prie A. D. P. Ar galima kur rast didesnių fanatikų?

Vaikų mokyklėlė, pavedus ją Sąryšio globai, baigiama marinti. Apie jos sustiprinimą mūsų draugės visai nesvarsto, o gal skaito, kad tai centristiškas darbas.

Kada gi pas mūmis prasidės rimtas darbas?
O. Demskienė.

L. M. P. SUSIVIENIJIMO REIKALAI

PROTOKOLAS L.M.P.S.A. PILD. KOMITETO POSĖDŽIO, LAIKYTO 30 d. RUGSĖJO, 1922.

Posėdyj dalyvavo drgg.: K. Karosienė, E. N. Jeskevičiūtė ir J. Bondžinskaitė. Centro Sekretorė O. Šimoliuniūtė ir Redaktorė K. Petrikenė.

Pirmininke išrinkta d. K. Karosienė.

Skaityta laiškas nuo III Rajono, kuriame praneša, kad jos nutariusios įnešti Pildomajam Komitetui, kad jis paaukuotų iš Centro izdo \$200 streikuojantiems mainieriams.

Nutarta neaukoti mainieriams, nes jau streikas pasibaigęs ir jiems pagelba ne taip jau labai reikalinga.

Skaityta laiškas nuo 88 kuopos ir nutarta duoti joms atsakymą.

Nutarta duoti viešą atsakymą 10 kuopai, Newark, N. J.

Nutarta duoti 24 kp. atsakymą, kad mažuma turi klausyti didžiumos, nes kitaip niekur nebūtų galima susikalbėti ir bendrai dirbti.

Gauta pranešimas nuo K. Steponavičiaus, kad jis aplaikęs iš Lietuvos pirmutinius L.P.K. G. Fondo siūstus pinigus. Nutarta juos pasiūsti į Lietuvą per Lietuvos Draugų Atstovybę. Taipgi ir likusius Fonde pinigus. Nutarta, kad Fondo sekretorė šiame klausime parašytų platesnį paaiškinimą.

31242

Liet. TSR,
Knygų Rūmu
Knygų
Saugykla

E. N. Jeskevičiūtės raportas iš Lietuvos Draugų Atstovybės priimtas.

Raportas komisijos veikimui tarptautiniam moterų judėjime priimtas.

Nutarta atsiimti nuo vertėjo \$50, kurie jam buvo duota kaip rankpinigiai vertimui Engelso knygos.

Nutarta dar sykį užklausti ALDDL. C. Sekretoriaus ar jie sutiks mums parduoti veikalą "Atsiradimas šeimynos, Valstybės ir Privatinių Nuosavybės."

Nutarta paaukoti \$25 politiniams kaliniams.

Nutarta duoti pareiškimą nuo Pild. Kom. dabartiniu jo nusistatymu linkui A. D. P.

Nutarta reikalauti, kad redaktorė išleistų "M. B." į laiką, tai yra ant pirmos dienos kiekvieno mėnesio.

Kadangi sekr. pranešė, kad redaktorė atsisakė redaguoti padidintąją dalį agitacijos num. "M. B." ir tai pranešė tik paskutinėse dienose, nutarta duoti jai papeikimą. Su pasidarbavimu C. Sekr. ir bendradarbių "M. B." išėjo padidintas.

Nutarta perkeisti laiką agitacijos savaitės iš spalio mėnesio į kovo mėnesį, pradedant su 8 diena.

Sutinku su visais tarimais. *J. Sarapienė.*

Sutinku su visais tarimais, išskyrus nutarimą 7. *M. J. Ramanauskienė.*

LMPSA. Pild. Kom. Sekr. *E. N. Jeskevičiūtė.*

LMPS. Centro Sekretorė, *O. Šimoliuniūtė.*

Bereikalo Pildomas Komitetas neša redaktorei papeikimus už atsisakymą išleisti padidintą "Moterų Balso" numerį. Jeigu pats Pild. Komitetas elgtųsi draugiškiau, tai nebūtų reikėję nei redaktorei papeikimus nešti. Dabar Pild. Kom. darė tarimus, kurie paliečia redaktorės darbą, bet ir nutarus pačiai redaktorei apie tai nieko nepranešė ir tiksliai skaitant komiteto tarimų korektas, redaktorė sužinojo apie tokį tarimą ir kadangi laiko buvo neperdaugiausia ir prie to dar prisiėjo išvažiuoti su prakalbomis, tai ir buvo atsisakyta didinti laikraštį, pažymint Centro Sekretorei, kad jeigu Pild. Kom. daro kokius tarimus, liečiančius redaktorės darbą, lai redaktorei apie tai iš anksto praneša. *Red.*

L.M.P.S.A. PILD. KOMITETO TARIMAS 14.

Gavome nuo LMPSA. 11 Kuopos pranešimą, kad K. Karosienė suspendavo už atsisakymą pervesti d. A. kaucijos tam, kam ji priklauso. Šį laišką pasiuntėm d. Karosienei ir ji ant jo davė ilgą pasiaiškinimą.

Del to pasiaiškinių dėti į "Moterų B." ir duodu tik ištraukas

jos pasiaiškinimo ir Pild. Kom. narių balsavimą šiame klausime.

Iš to jos pasiaiškinimo pasirodo, kad tie pinigai negalima dar niekam pervesti, nes kaucija dar nepaleista valdžios, nes d. A. byla neužbaigta. Antra, d. Karosienė prirodo, jog kaucija ne jos, bet d. Karoso vardu ir kad jie pas advokatą prie liudininkų prižadėjo tuos pinigus pervesti kam priklauso taip greit, kaip jie juos galės atsiimti.

Tarp kitko d. K. rašo: "Aš ir norėdama pasisavinti bei pavogti pinigus negaliu, nes tai ne mano varde kaucija stovi, bet J. Karoso. Tad jeigu sulig jų logikos J. Karosas pasisavina tuos pinigus, ar už tai mane gali bausti? Kokia logika tokį primetimą man daryti! Jog man rodo, kad šioj gadynėj už vyro kaltę (jei būtų kaltas) moteries nebaudžia. Senovės gadynėj tik taip būdavo. Reikalauja, kad aš pervesčiau pinigus (kuriuos valdžia turi) nuo savo vardo, kuomet ne sykį kartojuau, kad ne mano varde užstatyti ir tai gerai žino tos, kurios tą man užmeta. Aš tame klausime neturėjau būti visai įvelta, bet kad frakciniai ginčai reikalavo kokių nors užmetimų del taip vadinamo "naikinimo", tai griebėsi net ir nebūtų dalykų."

Perskaičius 11 kuopos skundą ant d. Karosienės ir pirmos kuopos įnešimą, kad būtų suspenduota Karosienė iš Pild. Komiteto už pasisavinimą \$1,000.

Tame skunde matosi tik frakciniai ginčai daugiau nieko. Remiantis tais fraciniais ginčiais be tikrų prirodymų (be dokumentų) vien tik tuo, kas laiške parašyta, negalima suspenduoti narės.

Iš d. Karosienės pasiteisinimo pasirodė, kad jinai nieko bendro neturėjo su tais pinigais, nes ir skunde skamba J. Karosas.

Matosi, kad 11 kuopa suspendavo Karosienę už tai, kad nepritarė Darb. Partijai. Todėl balsuoju prieš. *J. Sarapienė.*

Frakciniuose skirtumuose kas nesutiko su A.D.P., tai nereiskia jokį prasižengimą prieš L. M.P.S. įstatymus. Tos draugės daugiau prasižengia, kurios del skirtingumo minčių iškėlė tokią provokaciją. Tokios narės turėtų būti suspenduotos ir net prašalintos iš organizacijos.

LMPS. 1 kuopa daro tą pačią klaidą, reikalaujamos suspenduoti d. Karosienę iš Pild. Kom.

Balsuoju prieš. *M. J. Ramanauskienė.*

Nė 11 kuopa, nė 1 kuopa nepajėgė įrodyti bent kokį prasižengimą kaip d. Karosienės, taip ir draugo Karoso šiame klausime, todėl balsuoju prieš. *E. N. Jeskevičiūtė.*

Iš Karosienės pasiaiškinimo pasirodo, kad

nėra kalti draugai Karosai. Ypatingai d. Karosienė, kuri visai nieko bendro su tais pinigais neturėjo. Ir kaip galite reikalauti? Tik pagalvokite LMP.S.A. 11 kp. draugės!

Balsuoju prieš. *J. Bondžinskaitė.*

L.M.P.S.A. Pild. Kom. Sekr. *E. N. Jeskevičiūtė.*

L.M.P.S.A. Centro Sekretorė

O. Šimoliuniūtė.

L.M.P.S.A. 10 KUOPOS NARĖMS.

Pereitame Pild. Komiteto posėdyje skaityme laišką nuo d. Gaubienės, buvusios 10 kp. sekretorės, kuriame ji praneša, kad jos nutariusios likviduoti kuopą.

Tai viena iš didžiausių klaidų, kurią galėjo draugės newarkietės padaryti. Jos aiškinasi, kad jos nesutiko su nekuriomis jų rajono tariais, ir todėl nusprendė kuopą likviduoti, bet imant atydon kokį darbą atliko, tai pasiteisinimas nieku būdu negalima priimti.

Mes dalyvaujame darbininkų judėjime ne užganėdinimui savo ambicijos. Jeigu nepavyksta savo mintį pravest viename kitame susirinkime, tai dar nėra pamato likviduoti kuopą. Toki likvidacijos darbą gali atlikti tik tokios draugės, kurioms darbininkų klasės pasiliuosavimas yra tik žaislas, prie kurio gali praleisti savo liuoslaikį. Mes jame dalyvaujame todėl, kad mes jaučiame tąjį išnaudojimą ir skriaudas kokias ant mūsų pečių uždėjo kapitalistinė tvarka. Del sekmingesnio ir platesnio veikimo prieš tą išnaudojimą mes organizuojamės, jungiam savo spēkas ir auginam jas.

Del šių visų prižasčių mes nusprendėme duoti papeikimą toms, kurios stovėjo už kuopos likvidavimą ir sykiu kreipiamės į tas drauges, kurios yra tikrai susipratusios darbininkės, jog jos palaikytų kuopą, nepaisant tų draugių, kurios užsimanė likviduoti mūsų organizacijos dalį.

Mes galime tikėtis ginčų, tvirtų, rimtų ginčų, bet pakol mes neesame priešingos organizacijos tikslui, negalime daleisti likvidacijos nei vienai josios vienetai.

Taigi, draugės darbininkės newarkietės, parodykite savo atsivadimą ir sykiu visų darbininkų reikalams ir palaikykite kuopą!

K. B. Karosienė, J. Sarapienė,

E. N. Jeskevičiūtė, J. Bondžinskaitė,

M. Ramanauskienė.

L.M.P.S.A. PILD. KOMITETO PAREIŠKIMAS VISOMS NARĖMS.

Gyvenimas nestovi ant vietos, jis tai lėtesniu, tai vėl greitesniu tempu žengia pirmyn. Pastaraisiais metais mūsų politinis gyvenimas

daug pergyveno permainų. Pereitais metais susipratusieji darbininkai pradėjo kalbėti apie tvėrimą viešos politinės darbininkų organizacijos. Tai buvo labai reikalinga mūsų gyvenime, nes į Amerikos darbininkų mases kitaip negalima priėti, kaip tik per savo veikimą panašioj organizacijoj. Per tokią organizaciją galima surišti, subendrinti visas mūsų darbas darbininkų judėjimo. Tai centralizacijos punktas mūsų judėjime.

Šiame svarbiame klausime mes pasidalinome į dvi nuomones.

Mes manėme, jog iškart reikėtų sutverti organizaciją iš tikrų patikimų draugų, neimant įvairaus "progresyvio" bei liberalio elemento. Gi kiti manė, jog ne taip jau svarbu, kokie elementai įeis, by tik didesnė partija. Prie to mes norėjome, kad programa būtų kairesnė, gi kiti nepaisė programos ir ją padarė palša. Šis nesusitaikymas įvedė mūsų gyveniman dideles diskusijas ir privedė prie griežto pasidalinimo.

LMP.S.A. Pild. Komitetas visuomet veikliai dalyvaudamas politikoj ir šį kartą negalėjo netarti savo žodį apie jojo nusistatymą ir jis pareiškė savo nusistatymą išneštoj rezoliucijoj prieš Am. Darb. Partiją.

Bet kaip mes nenorėtume turime taikytis prie gyvenimo sąlygų (žinoma, ant kiek galima jais keičiant). Šiame klausime Kominternas užgyrė Am. Darb. Partiją ir peikė mus už kovojimą iš lauko. Jeigu mes matome reikalą taisyti bei keisti ką nors, arba kovoti prieš negeistinus elementus A. D. Partijoj, tai turime į ją įėję keisti. Šita Kominterno pozicija ir pačios A. D. P. pergyvenimas radikalių permainų priverė ir mus pakeisti mūsų buvusių taktiką.

Šiandien mes radomės A. D. P. eilėse. Nekurioms draugėms atrodo, kad negalima keisti savo nusistatymo, bet taip nėra, mes visuomet turime būti lankstūs ir reikalui esant keisti savo taktiką į labai trumpą laiką. Žinoma, žiurint, kad neperžengtume mūsų pamatinių principų.

Kviečiame visas drauges, kad jūs rimtai neapykdamos apsvarstytumėte mūsų padarytą žingsnį ir mestumėt ginčus savo kuopose, o eitumėt prie bendro darbo.

E. N. Jeskevičiūtė, K. B. Karosienė, J. Bondžinskaitė, J. Sarapienė.

Neapgalvotas keitimas taktikos pergreit padaro blogo ir gerajai taktikai. Užgirti ką nors neaiškaus dar-blogiau. Taktika neaiški, todėl balsuoj